

PRŮVODCE

Svatým týdnem a velikonočním tříděním

ROZŠÍŘENÉ VYDÁNÍ

s uvedením do postní a velikonoční doby

v ý
SADBA

Úvodní slovo

Velikonoce jsou hlavním křesťanským svátkem. Během Svatého týdne a zvláště ve dnech velikonočního třidení (tridua) si připomínáme události našeho vykoupení.

Tento průvodce chce přispět k tomu, aby se účastníci liturgie dobře orientovali v jejích jednotlivých částech a mohli slavnostní dny prožít s větším užitkem.

Vlastní provedení obřadů záleží na místních podmínkách – na počtu účastníků, velikosti a uspořádání kostela, úrovni hudby, zpěvu apod. Z tohoto důvodu je zde dána přednost základnímu vysvětlení před konkrétními impulzy k prožití jednotlivých částí liturgie.

Pro zachování stručnosti tu nejsou uvedeny samotné texty biblických čtení, ale jen odkazy na ně. Jejich plné znění lze dohledat ve vydání bible nebo v dnes dostupných misálech, lekcionářích a jiných pomůckách včetně elektronických. Podobně jsou vynechány i některé další části mše – např. modlitba nad dary, eucharistická modlitba, modlitba po přijímání apod. Naopak většinou jsou uvedeny vstupní modlitby, které vystihují smysl toho dne.

Dobré prožití Velikonoc souvisí také s tím, jakým způsobem prožijeme dobu přípravy na tyto svátky. Proto je menší prostor věnován uvedení do postní doby.

A protože oslava velikonoční události pokračuje ve velikonoční době, je stručně představena i tato část liturgického roku.

Toto druhé vydání je rozšířeno především o vstupní antifony a vstupní modlitby jednotlivých dní velikonočního oktávu a o průběh svátosti biřmování na slavnost Seslání Ducha svatého.

Pro lepší orientaci jsou liturgické texty uvedené v doslovném znění vytištěny modrou barvou.

Jak se stanovuje termín Velikonoc?

Běžně si připomínáme výročí velkých událostí přesně v jejich výroční den. U Velikonoc je tomu jinak. Termín, na který připadá velikonoční neděle, se pohybuje v rozmezí od 22. března do 25. dubna. Od počátku křesťané řešili, který den mají pro slavení Velikonoc zvolit. Jedna možnost byla podržet se židovského kalendáře, který se řídí více podle pohybu Měsíce než Slunce, a spojit Velikonoc se 14. nisanem, tj. dnem prvního jarního úplňku, bez ohledu na to, na který den v týdnu připadne. Další variantou bylo upřednostnit neděli jako den Kristova vzkříšení a slavit Velikonoc v neděli po 14. nisanu.

Tyto spory ukončil všeobecný koncil v Niceji v roce 325 rozhodnutím, aby se Velikonoc slavily v neděli po prvním jarním úplňku. Tak se to děje až dodnes.

Svátek, během něhož si židé připomínají vysvobození z egyptského otroctví, se hebrejsky nazývá pesach (projití, přejítí), řecky pascha. Samotný název svátku tak zvyrazňuje přechod Izraelců mořem při odchodu z Egypta i Hospodinovo přejítí kolem označených izraelských domů při poslední egyptské ráně, která znamenala vyhubení všeho prvorozeného mezi Egyptany.

Z pohledu vykopení není důležité znát přesné datum Ježíšovy smrti a vzkříšení. Jedná se o událost, která přesahuje dějiny. Vzkříšení je předmětem víry, ne historie jako vědy.

Ježíš ale prožil reálný lidský život v čase. Podle známých skutečností se současní historici přiklánějí nejčastěji k názoru, že Ježíš byl ukřižován v pátek 7. dubna roku 30 a prázdný hrob objevili ženy a učedníci v neděli 9. dubna roku 30.

Postní doba – období přípravy na Velikonoce

liturgickou barvou postní doby je **fialová**

Postní doba má svůj význam jen v úzké souvislosti s velikonočními svátky. Během ní se zdůrazňují především dva tematické okruhy:

• KŘEST

Toto období prožíváme jako čas přípravy na obnovení křestních závazků, které se uskuteční během velikonoční vigilie.

Pro katechumeny je to závěrečná fáze přípravy na přijetí iniciačních svátostí (křest, biřmování a eucharistie).

• POKÁNÍ

Jsme pozváni k tomu, abychom ve smyslu slov: Změňte své smýšlení, obraťte se, čiňte pokání, znovu obnovili svůj vztah k Bohu a zřekli se hříchu.

Mnozí poukazují na to, že by se období před Velikonocemi mělo nazývat dobou přípravy na Velikonoce, velikonoční kající dobou, příp. jiným podobným způsobem, který odkazuje k samotným hlavním křesťanským svátkům.

Judská poušť

Postní doba začíná Popeleční středou a končí před večerní mší na Zelený čtvrtek. V latinské liturgii se toto období nazývá jednoduše: Quadragesima, což znamená doslova „čtyřicátá“. Tím se odkazuje na délku této doby.

Ve čtyřicetidenní délce postní doby nacházíme paralelu s Ježíšovým čtyřicetidenním pobytem na poušti na začátku jeho veřejného působení. Podobně se čtyřicet dní postil Mojžíš na Sinaji (Ex 34,29), prorok Eliáš šel čtyřicet dní a nocí k Boží hoře Chorebu v síle pokrmu, kterého se mu dostalo od anděla (1 Král 19,8), a čtyřicet let putoval izraelský národ pouští po vysvobození z egyptského otroctví. Byla to doba, po kterou se očišťoval a připravoval na vstup do zaslíbené země.

V dějinách se měnil rozsah a pojetí postní doby, k požadovanému číslu 40 se dostaneme v případě, že do postních dní nezahrneme neděle, ale naopak mezi ně započteme i dva dny velikonočního třídenní – Velký pátek a Bílou sobotu.

Půst nemá smysl sám o sobě, není pouhým asketickým výkonem. Význam získává v okamžiku, kdy se stává prostředkem, kterým podporujeme svůj vztah k Bohu a svou modlitbu. Zároveň v nás probouzí větší citlivost vůči druhým lidem. Již v Izaiášově proroctví jsou za pravý půst považovány projevy spravedlnosti a milosrdenství (viz Iz 58,1–12).

Na základě Písma (např. Mt 6,1–18) rozlišujeme tři způsoby pokání, které vyjadřují touhu po obrácení:

- **PŮST** – ve vztahu k sobě
- **MODLITBA** – ve vztahu k Bohu
- **ALMUŽNA** – ve vztahu k druhým

Cvetomira Cvetkova, První hříbch

Viditelně odlišné postavení v liturgii má 4. neděle postní, která se nazývá „Laetare“ – wRadostná. Kněz může použít mešní roucho růžové barvy, oltář se ten den (na rozdíl od ostatních dní postní doby) zdobí květinami.

Charakteristika jednotlivých nedělí na základě vybraných biblických textů je více popsána na s. 8–10.

Popeleční středa a Velký pátek jsou dny přísného postu.
Lidé od 14 let se mají zdržet masa, ve věku 18–60 let se kromě toho mohou najíst jen jednou za den do sytosti. Ostatní se přidají k postu podle svých možností.

POPELEČNÍ STŘEDA

Popeleční středou začínáme období přípravy na Velikonoce. Naši touhu po obnově vyjadřujeme v tento den také přísným postem (viz s. 5).

Úvodní obřady a bohoslužba slova

Úkon kajičnosti se v tento den vynechává; místo něho jsou věřící označováni popelem, který se připravuje z rautostí požehnaných předchozí rok na Květnou neděli.

Se sypáním popele na hlavu jakožto prvkem kajičnosti a pokání se setkáváme již ve Starém zákoně, např. u královny Ester (Est 4,17k).

Vstupní modlitba

Bože,

dej, ať nás posilní dnešní půst, kterým zahajujeme úsilí o svou duchovní obnovu, abychom se naučili sebeovládáním statečně přemáhat zlo a konat dobro.

1. ČTENÍ

Jl 2,12–18

Hospodin vyzývá skrze proroka Joela k obrácení celým svým srdcem – tedy ne jen formálně. Hospodin je Bůh, který je dobrotivý, milosrdný, shovívavý a plný lásky, slituje se v neštěstí.

ZPĚV

Žl 51,3–4.5–6a.12–13.14+17

Smiluj se, Pane, neboť jsme zhřešili.

2. ČTENÍ

2 Kor 5,20–6,2

Pavlova výzva ke smíření s Bohem přirozeně již počítá s tím, že jsme byli s Bohem smířeni Kristovou smrtí.

EVANGELIUM

Mt 6,1–6.16–18

Ježíš učí své učedníky správné formě konání dobrých skutků, udílení almužny, modlitby a postu.

Žehnání popela a označování věřících popelem

Po homilii kněz po úvodní výzvě požehná připravený popel:

Prosme pokorně Boha, našeho Otce, aby se nad námi smiloval, až budeme tímto popelem označeni jako hříšníci, kteří chtějí činit pokání.

Modlitba

Bože, ty dáváš pokorným svou milost a odpouštíš těm, kdo činí pokání.

Vyslyš naše prosby,

a když si dáváme sypat na hlavu popel, zahrň nás svým požehnáním.

Dej, ať konáme opravdové pokání po celý půst, abychom s čistým srdcem mohli slavít Velikonoce ve spojení s Kristem.

nebo:

Bože, ty nechceš smrt hříšníka, ty chceš, aby se obrátil a byl živ.

Smiluj se a vyslyš naše prosby:

Požehnej tento popel, který si dáváme sypat na hlavu na znamení, že jsme hříšní a chceme konat pokání.

Ačkoli jsme prach a v prach se obrátíme, přece věříme, že nám odpustíš a vzkřísíš nás k novému životu, jako jsi vzkřísil svého Syna, našeho Pána Ježíše Krista.

Potom kněz (nebo jiný udělovatel) označuje popelem všechny přítomné a při tom každému jednotlivě říká:

Čiňte pokání a věřte evangeliu,

nebo *Pamatuj, že jsi prach a v prach se obrátíš.*

Pro ty, kteří se nemohli zúčastnit označení popelem na Popeleční středu, může se tento obřad konat na začátku mše na první neděli postní.

LITURGICKÉ TEXTY V DOBĚ POSTNÍ

Výběr textů **nedělního evangelia** nás postupně uvádí do Kristova díla vykoupení. Svým čtyřicetidenním postem a postojem při pokušení na poušti nás Ježíš učí správnému pokání, které spojuje půst a boj proti Zlému (1. neděle).

Ve vyprávění o proměnění Páně (2. neděle) je ukázáno, že slávy vzkříšení lze dosáhnout jen ve spojení se sebezapřením a přijetím kříže.

Třetí, čtvrtá a pátá neděle sledují tyto linie:

V cyklu A se rozvíjí v katecheticky podaných úryvcích Janova evangelia křestní motiv.

V cyklu B jsou texty zaměřeny na Krista a jeho oslavení skrze kříž.

V cyklu C je zdůrazněna potřeba obrácení a Božího milosrdenství.

	Cyklus A	Cyklus B	Cyklus C
1. neděle	Mt 4,1–11	Mk 1,12–15	Lk 4,1–13
	Pokušení Ježíše na poušti		
2. neděle	Mt 17,1–9	Mk 9,2–10	Lk 9,28b–36
	Proměnění na hoře		
3. neděle	Jan 4,5–42	Jan 2,13–25	Lk 13,1–9
	Samařská žena	Očištění chrámu	Neploďný fíkovník
4. neděle	Jan 9,1–41	Jan 3,14–21	Lk 15,1–3.11–32
	Uzdravení slepého	Ježíš a Nikodém	Marnotratný syn
5. neděle	Jan 11,1–45	Jan 12,20–33	Jan 8,1–11
	Vzkříšení Lazara	Pšeničné zrna, které odumírá	Ježíš a cizoložnice

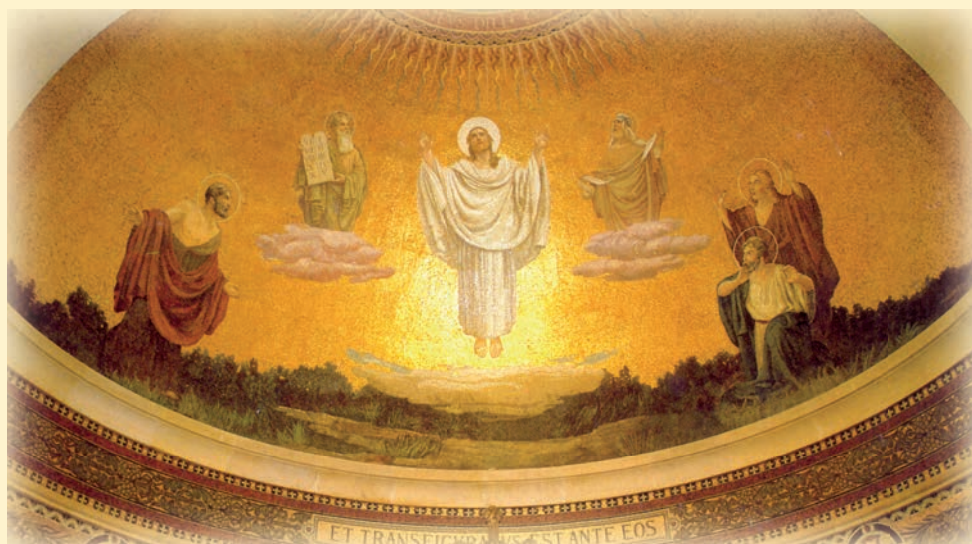
Vzkříšení Lazara

3.–5. neděli je možné číst evangelium z cyklu A i v ostatních letech. Doporučuje se to zvláště v případech, pokud při mši probíhají skrutinia českatelů křtu.

Evangelijní úryvek rozvíjí také vlastní preface pro první a druhou neděli postní v každém cyklu a pro třetí, čtvrtou a pátou neděli, pokud se čte evangelium z cyklu A.

Druhá čtení jsou vybrána tak, aby měla vhodnou souvislost se čtením evangelia a Starého zákona.

	Cyklus A	Cyklus B	Cyklus C
1. neděle	Řím 5,12–19 Kde se rozmnožil hřích, štědřeji se ukázala milost.	1 Petr 3,18–22 Voda – předobraz křtu, přináší spásu.	Řím 10,8–13 Vyznání víry toho, kdo věří v Krista.
2. neděle	2 Tim 1,8b–10 Bůh nás volá a osvětčuje.	Řím 8,31b–34 Bůh neušetřil vlastního Syna.	Flp 3,17–4,1 Kristus nás připodobnil oslavenému tělu.
3. neděle	Řím 5,1–2.5–8 Láska je nám vlita skrze Ducha svatého.	1 Kor 1,22–25 Kážeme Krista ukřižovaného.	1 Kor 10,1–6.10–12 Život lidu s Mojžíšem na poušti byl zapsán jako výstraha pro nás.
4. neděle	Ef 5,8–14 Vstaň z mrtvých, a Kristus tě osvítil.	Ef 2,4–10 Byli jste mrtví pro hříchy. Nyní jste spaseni.	2 Kor 5,17–21 Bůh nás smířil se sebou pro Kristovy zásluhy.
5. neděle	Řím 8,8–11 Sídlí ve vás Duch toho, který vzkřísil z mrtvých Ježíše.	Žid 5,7–9 Naučil se svým utrpením poslušnosti.	Flp 3,8–14 Pro Krista jsem se všeho zřekl.

Hora Tábor – Proměnění Páně

První čtení ze Starého Zákona připomínají v každém cyklu hlavní body dějin spásy od počátku až k zaslíbení Nové úmluvy.

	Cyklus A	Cyklus B	Cyklus C
1. neděle	Gn 2,7–9; 3,1–7	Gn 9,8–15	Dt 26,4–10
	Stvoření a první hřích lidí.	Boží smlouva s Noemem.	Vyznání víry vyvolaného národa.
2. neděle	Gn 12,1–4a	Gn 22,1–2.9–13.15–18	Gn 15,5–12.17–18
	Povolání Abraháma.	Oběť Abraháma.	Smlouva s Abrahámem.
3. neděle	Ex 17,3–7	Ex 20,1–17	Ex 3,1–8a.13–15
	Hospodin dává Izraelitům vodu na poušti.	Zákon byl dán skrze Mojžíše.	Hospodin: Ten, který je.
4. neděle	1 Sam 16,1b.6–7.10–13a	2 Kron 36,14–16.19–23	Joz 5,9a.10–12
	Pomazání Davida za krále nad Izraelem.	Hněv i milosrdenství Hospodina skrze vyhnanství a vysvobození.	Boží lid v zaslíbené zemi slaví pesach.
5. neděle	Ez 37,12–14	Jer 31,31–34	Iz 43,16–21
	Vdechnu vám svého ducha a ožijete.	Sjednám novou smlouvu.	Činím věci nové.

Ve **všední dny** postní doby jsou vybrána čtení z evangelia a Starého zákona tak, aby měla vzájemný vztah. Od pondělí 4. postního týdne je zařazena polosouvislá četba evangelia podle Jana.

Jordán (u Jericha) – místo možného působení Jana Křtitele

PŘIJETÍ KATECHUMENŮ MEZI ČEKATELE KŘTU

Katechumeni, kteří mají být o Velikonocích pokřtěni, jsou na první neděli postní přijati mezi čekatele křtu. Tím začíná závěrečná část přípravy na přijetí křtu. Je to období očišťování a zasvěcování do křesťanské praxe.

Během postní doby se následně konají troje tzv. skrutinia.

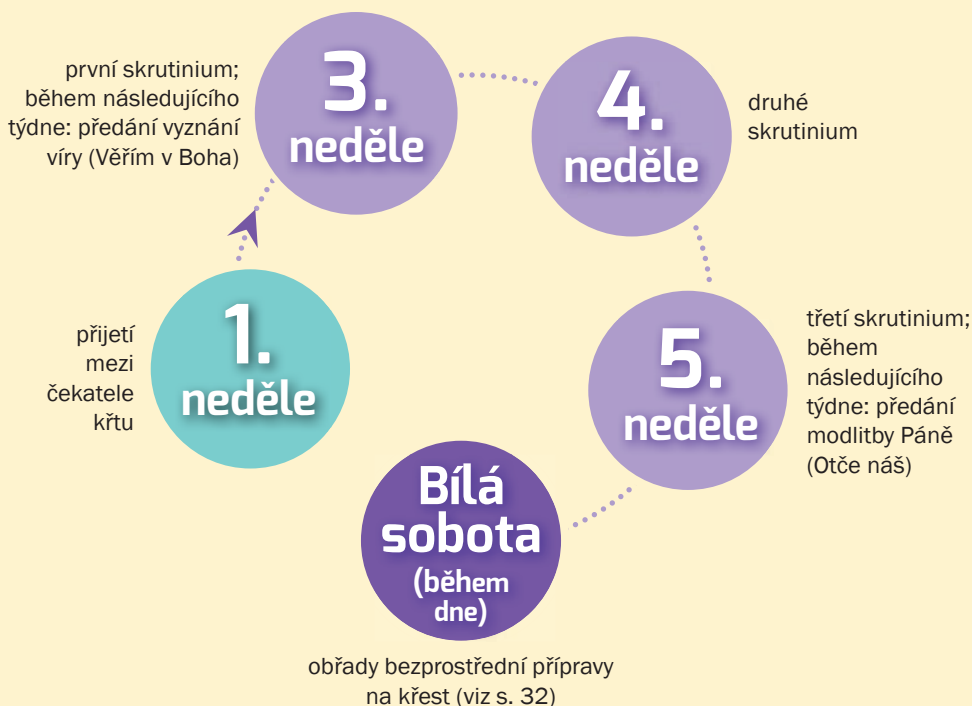
Skrutinia mají pomoci čekatelům křtu nahlédnout na jejich život, posílit je v boji proti pokušení a povzbudit v rozhodnutí pro Boha.

Součástí skrutinií je exorcismus – modlitba za to, aby čekatelé křtu byli osvobozeni od moci smrti a ducha zla.

Během této doby je čekatelům křtu také slavnostně předáno vyznání víry a modlitba Otče náš.

Skrutinium
Ize přeložit do češtiny jako prohledávání, zkoumání.

Řádný postup období očišťování a zasvěcování do křesťanské praxe:

Svatý týden a velikonoční třídění

Svatý týden začíná Květnou nedělí.

V katolické liturgii trvá liturgický den běžně od půlnoci do půlnoci, o nedělích a slavnostech se ale udrželo orientální (a tedy i židovské) počítání dne. Ten začíná západem slunce, večer předchozího dne.

Tento rozdíl se projevuje i v některých dalších dnech velikonočního třídění.

Večerní mše na památku poslední večeře Páně není z pohledu liturgie součástí čtvrtku Svatého týdne, ale velikonočního třídění, přestože v běžné řeči pro celý den používáme název Zelený čtvrtek.

V této publikaci rozlišujeme:

Čtvrtek Svatého týdne – od půlnoci do začátku večerní mše

Zelený čtvrtek – od večerní mše do půlnoci

Podobně velikonoční vigílie a její liturgické slavení v sobotu ve večerních hodinách již není součástí Bílé soboty, ale neděle Zmrtvýchvstání Páně.

Velikonoční třídění tak začíná čtvrteční večerní mší a končí večerem velikonoční neděle.

Zelený čtvrtek – původ tohoto názvu se běžně odůvodňuje souvislostí s Getsemanskou zahradou, kde se Ježíš po poslední večeři modlil a kde byl zatčen. Zelená barva pak měla dát jméno tomuto dni. Podle tradice jsou navíc v tento den součástí jídelníčku zelené byliny.

Název je ve skutečnosti nejspíš odvozen z německého Gründonnerstag, který je pravděpodobně spjat se středohornoněmeckým výrazem, které dnešní němčina užívá ve formě *grienen* nebo *greinen* („plakat“). Zřejmě to souvisí s praxí, kdy v tento den na prahu oslavy Velikonoc byli zpět do církevního společenství přijímáni hříšníci, kterým bylo uloženo církevní pokání.

Pokud srovnáme názvy dní Svatého týdne a velikonočního třídění v různých jazycích, můžeme si všimnout odlišností od názvů v latinské liturgii.

Latinsky	Dominica in palmis de passione Domini Palmová neděle o utrpení Páně (Květná, pašijová, neděle) Feria V Hebdomadae Sanctae 5. den Svatého týdne (Čtvrtek Svatého týdne) Feria V in Cena domini 5. den týdne o večeři Páně (Zelený čtvrtek) Feria VI in Passione Domini 6. den týdne o utrpení Páně (Velký pátek, Památka umučení Páně) Sabbatum Sanctum Svatá sobota (Bílá sobota) Dominica Paschae in resurrectione Domini Velikonoční neděle vzkříšení Páně (Zmrtvýchvstání Páně)	
Německy	Palmsonntag Palmová neděle Gründonnerstag Zelený čtvrtek Karfreitag Smuteční pátek Karsamstag Smuteční sobota Ostersonntag Velikonoční neděle	
Anglicky	Palm Sunday of the Passion of the Lord Palmová neděle o utrpení Páně Holy Thursday Svatý čtvrtek Good Friday Dobrý pátek Holy Saturday Svatá sobota Easter Sunday Velikonoční neděle	
Italsky	Domenica delle Palme Palmová neděle Giovedì Santo Svatý čtvrtek Venerdì Santo Svatý pátek Sabato Santo Svatá sobota Domenica di resurrezione Neděle vzkříšení	

Orientační přehled Svatého týdne a velikonočního třídění

KVĚTNÁ NEDĚLE

Žehnání ratolestí a průvod s nimi

Bohoslužba slova – během ní se čtou pašije podle Matouše (v ročním cyklu A), Marka (B), nebo Lukáše (C)

Slavení eucharistie

ČTVRTEK SVATÉHO TÝDNE

MŠE PŘI SVĚCENÍ OLEJŮ – MISSA CHRISMATIS

Eucharistická slavnost, kterou koncelebruje biskup s kněžími v katedrále.

Úvodní obřady a bohoslužba slova

Obnova kněžských závazků

Slavení eucharistie

Svěcení olejů v průběhu liturgie

Velikonoční třídění

ZELENÝ ČTVRTEK – VEČER

MŠE NA PAMÁTKU VEČEŘE PÁNĚ

Úvodní obřady a bohoslužba slova

Mytí nohou

Slavení eucharistie

Přenesení svátosti oltářní

Liturgické barvy

Květná neděle

Pondělí Sv. týdne

Úterý Sv. týdne

Středa Sv. týdne

Zelený

VELKÝ PÁTEK

Bohoslužba slova, její součástí jsou:

Pašije podle Jana

Přímluvy – slavnostní způsob (10 proseb)

Obřad uctívání kříže

Svaté přijímání

Na Velký pátek se neslaví mše, během velikopátečních obřadů se tedy neproměňuje chléb a víno. Přijímá se eucharistie, která je uchovávána z večerní mše Zeleného čtvrtku.

BILÁ SOBOTA

S výjimkou modlitby breviáře a obřadů bezprostřední přípravy na křest se žádná jiná společná liturgie neslaví.

V tento den je ze svátostí možné udílet pouze svátost smíření a podávat eucharistii umírajícím, tzv. viatikum.

MŠE V DEN SLAVNOSTI

VELIKONOČNÍ VIGILIE – NOC ZE SOBOTY NA NEDĚLI

Slavnost velikonoční svíce

Požehnání ohně a příprava svíce

Průvod

Velikonoční chvalozpěv (Exsultet)

Bohoslužba slova

Křestní bohoslužba

Litanie ke všem svatým

Žehnání (křestní) vody

Křest a biřmování katechumenů

Obnova křestního vyznání

Slavení eucharistie

MŠE V DEN SLAVNOSTI

Před evangeliem se zpívá sekvence.

Podrobný průběh Svatého týdne a velikonočního třídenní

KVĚTNÁ NEDĚLE

Jak již napovídá latinský název Květné neděle (viz s. 13), připomínáme si během ní Ježíšův vjezd do Jeruzaléma (Palmová neděle) a zároveň jsme uváděni do tajemství jeho ukřižování, pohřbení a vzkříšení (Pašijová neděle, tj. o utrpení). V liturgii Květné neděle tak vystupuje do popředí souvislost mezi triumfem a ponížením. Obě tyto roviny k sobě v Ježíšově vykupitelském činu neoddělitelně patří.

Mše běžně začíná vzpomínkou na Ježíšův vjezd do Jeruzaléma – žehnáním ratolestí a podle místních možností slavnostním průvodem.

Žehnání ratolestí a průvod s nimi

Žehnání ratolestí se děje těmito slovy:

Požehnej, Bože, tyto ratolesti

a požehnej také nás, ať s radostí jdeme za svým králem Kristem a jednou ať s ním vstoupíme do věčného Jeruzaléma.

nebo:

Bože, vyslyš naše prosby

a když dnes s ratolestmi v rukou oslavujeme Krista, našeho Krále, rozmnož naši víru, a veď nás, ať ho následujeme celým svým životem.

EVANGELIUM

cyklus A: Mt 21,1–11

cyklus B: Mk 11,1–10, nebo Jan 12,12–16

cyklus C: Lk 19,28–40

Všechny úryvky popisují Ježíšův vjezd do Jeruzaléma na oslátku, při kterém ho doprovázel velký zástup lidí.

Při průvodu se zpívá následující nebo jiný vhodný zpěv:

Antifona s žalmem 24: *Z Jeruzaléma vyšly zástupy naproti Pánu: děti mávaly olivovými ratolestmi a všichni volali: Hosana na výsostech.*

nebo:

Antifona s žalmem 47: *Lidé prostírali Pánu na cestu své pláště a volali: Hosana synu Davidovu! Požehnaný ten, který přichází ve jménu Hospodinově!*

Vstupní modlitba

Všemohoucí, věčný Bože,
tys nám poslal svého Syna: stal se
člověkem, ponížil se a byl poslušný až
k smrti kříže;

dej, ať také my za všech okolností konáme
tvou vůli, abychom tvého Syna následovali
a měli účast na jeho vzkříšení.

Pašije

Název pašije je odvozen od slova *passio*, tj. utrpení. Pašije jsou delší evangelijní úryvek, který popisuje události Ježíšova života od poslední večeře k uložení jeho mrtvého těla do hrobu.

1. ČTENÍ

Iz 50,4-7

Část třetí písně

o Hospodinově

služebníku (viz s. 18).

2. ČTENÍ

Flp 2,6-11

Ježíš, ponížený a potupený

služebník, byl povýšen,

proto všichni mají vyznat:

Ježíš Kristus je Pán.

ZPĚV

Žl 22, 8-9.17-18a.19-20.23-24

Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?

EVANGELIUM – PAŠIJE

cyklus A: Mt 26,14-27,66

(nebo kratší text: Mt 27,11-54)

cyklus B: Mk 14,1-15,47

(nebo kratší text: Mk 15,1-39)

cyklus C: Lk 22,14-23,56

(nebo kratší text: Lk 23,1-49)

Jeruzalém – schody, po kterých snad kráčel Ježíš po svém zatčení

PONDĚLÍ, ÚTERÝ A STŘEDA SVATÉHO TÝDNE

Během těchto tří dní a o Velkém pátku se v prvních čteních postupně čtou čtyři tzv. písně o Hospodinově služebníku z Izaiášova proroctví.

Evangelijní úryvky popisují okamžiky před Jidášovou zradou Ježíše.

PONDĚLÍ SVATÉHO TÝDNE

Vstupní modlitba

Všemohoucí Bože,

jsme slabí a hyneme pod tíhou hříchů;

ujmi se nás a dej, ať se na nás ukáže životodárná síla umučení tvého Syna.

1. ČTENÍ

Iz 42,1–7 – První píseň o Hospodinově služebníku.

ZPĚV

Žl 27,1.2.3.13–14

Hospodin je mé světlo a má spása.

EVANGELIUM

Jan 12,1–11 – Pomazání v Betánii.

ÚTERÝ SVATÉHO TÝDNE

Vstupní modlitba

Všemohoucí, věčný Bože,

dej, ať s Kristem prožíváme památku jeho umučení,

abychom mohli dosáhnout odpuštění, které nám zasloužil svou smrtí na kříži.

1. ČTENÍ

Iz 49,1–6 – Druhá píseň o Hospodinově služebníku.

ZPĚV

Žl 71,1–2.3–4a.5–6ab.15+17

Má ústa budou vyprávět o tvé spravedlnosti.

Varianty odpovědi:

Ústa má budou vyprávět o tvé spravedlnosti.

Ústa má zvěstují tvou spravedlnost.

EVANGELIUM

Jan 13,21–33.36–38 – Označení Jidáše během večeře jako zrádce.

STŘEDA SVATÉHO TÝDNE

Vstupní modlitba

Milosrdný Bože,

*tvůj Syn pro nás podstoupil muka kříže a vytrhl nás z moci nepřítele;
prosíme tě, naplň nás svou milostí a doved' nás až ke slávě vzkříšení, aby se
na nás dovršilo dílo vykopení.*

1. ČTENÍ

Iz 50,4–9a – Třetí píseň o Hospodinově služebníku.

ZPĚV

Žl 69,8–10.21bcd–22.31+33–34

Vyslyš mě ve své veliké lásce, Pane, v čas milosti.

Varianta odpovědi:

Vyslyš mě, Hospodine/Bože, ve své veliké lásce.

EVANGELIUM

Mt 26,14–25 – Příprava večeře a označení zrádce.

Jeruzalém, kostel Dominus flevit – Pán zaplakal (nad Jeruzalémem)

ČTVRTEK SVATÉHO TÝDNE

(Zelený čtvrtek – více k názvu viz s. 12)

MŠE PŘI SVĚCENÍ OLEJŮ – MISSA CHRISMATIS

Tuto mši koncelebruje v katedrále v dopoledních hodinách biskup se svými kněžími za účasti věřících. Je tím zdůrazněno společenství mezi kněžími a biskupem v den, kdy si připomínáme ustanovení svátosti kněžství.

Vstupní modlitba

*Bože, tys pomazal svého Syna Duchem svatým, poslal ho světu jako Pána a Mesiáše a nám dáváš účast na jeho poslání;
posiluj nás, abychom toto poslání věrně plnili a vydávali svědectví, že on přináší světu vykoupení.*

Bohoslužba slova

1. ČTENÍ

Iz 61,1–3a.6a.8b–9

Hospodin pomazal svého služebníka a poslal ho zvěstovat radostnou zprávu.

ZPĚV

Žl 89,21–22.25+27

*Navěky chci zpívat
o Hospodinových milostech.*

2. ČTENÍ

Zj 1,5–8

Kristus dal účast všem věřícím
na jeho kněžství.

EVANGELIUM

Lk 4,16–21

Ježíš na sebe vztahuje
Izaiášovo proroctví.

Obnova kněžských závazků

V rámci této bohoslužby kněží obnovují formou odpovědí na biskupovy otázky své závazky, které na sebe přijali při svém kněžském svěcení.

Biskup: *Obnovme své rozhodnutí věrně sloužit Kristu a jeho církvi.*

Jako váš biskup se vás ptám: Chcete znovu slíbit přede mnou a před celým tímto shromážděním, co jste kdysi slíbili?

Kněží: *Ano.*

Biskup: *Chcete být zajedno s Pánem Ježíšem, chcete se zřící sami sebe a chcete zůstat věrni poslání, které jste s radostí na sebe vzali z lásky ke Kristu a jeho církvi?*

Kněží: *Ano.*

Biskup: *Chcete být z lásky k lidem nezištnými a věrnými rozdateli Božích tajemství, především těla a krve Páně, a chcete poctivě učit pravdu jako Ježíš, náš Mistr a Pán?*

Kněží: *Ano.*

Svěcení olejů

K bohoslužbě se připraví oleje, které se používají celý následující rok při udělení svátostí a při některých dalších příležitostech. Oleje pro nemocné a pro katechumeny jsou během mše požehnány, křížmo se světí.

Olej nemocných

- olivový olej
- používá se při udělení svátosti nemocných

Žehná se na konci eucharistické modlitby před slovy „Skrze něho a s ním a v něm...“ slovy:

Bože, Otče veškeré útěchy,

v tobě nacházejí nemocní útěchu a zdraví skrze tvého Syna.

Shlédni na naši víru a vyslyš naše prosby:

**Sešli nám z nebe Utěšitele, svého svatého Ducha,
a požehnej tento olej pro naše nemocné.**

Kéž podle tvé vůle užíváme tohoto oleje k mazání nemocných, abys jim dal zdraví těla i duše, abys utišil jejich bolest, v slabosti je posilnil, vyléčil jejich nemoc. Ať je pro nás tvůj svatý olej, Bože, znamením tvé milosti a tvého požehnání ve jménu našeho Pána, Ježíše Krista.

Olej katechumenů

- olivový olej
- používá se při pomazání katechumenů před křtem

Žehná se po modlitbě po přijímání slovy:

Bože, sílu svého lidu,

na tebe spoléháme, když podle tvé vůle užíváme oleje jako znamení síly.

Prosíme tě:

Požehnej tento olej pro naše katechumeny;

a všem, kteří budou tímto olejem označeni, dej moudrost a sílu svého svatého Ducha, aby stále lépe rozuměli Kristovu evangeliu a aby v nich rostlo odhodlání Krista následovat.

Přijmi je za své syny a dej jim život ve své církvi.

Křížmo

- olivový olej s příměsmi vonných pryskyřic
- používá se při křtu, biřmování, kněžském a biskupském svěcení, při svěcení kostela a oltáře

Světí se po modlitbě po přijímání.

Jedna z variant modlitby:

Bože, štědrý dárcce života, od tebe má církev svátosti. Děkujeme ti, že jsi k nám tak nevýslovně dobrý.

Tys již ve staré smlouvě dával olejem pomazat své vyvolené; a když přišla plnost času, svým svatým Duchem jsi pomazal svého milovaného Syna na kněze a krále smlouvy nové.

A když tvůj Syn, náš Pán, skrze svou smrt a své vzkříšení přinesl světu vykoupení, seslal tvé církvi svatého Ducha a naplnil ji nebeskými dary, aby se skrze ni uskutečňovala ve světě spása.

A tak nás štědře zahrnuješ svou milostí, když podle tvé vůle užíváme mazání křížem:

všechny, kdo se křtem narodí k novému životu a přijmou Kristovu podobu, ty sám přijímáš za své syny a posiluješ je pomazáním skrze svatého Ducha, a všem dáváš účast na poslání a službě tvého Krista, proroka, kněze a krále.

Proto tě, Bože, prosíme:

ať je nám tato směs vonných látek a oleje skrze tvou milost znamením tvého požehnání.

Sešli na všechny, kdo budou tímto křížem pomazáni, hojnost darů Ducha svatého. Sešli své požehnání i na místa a věci, které budou tímto olejem označeny.

A dej, ať tvá církev užívá těchto znamení podle tvé vůle, aby rostla do své plnosti v tobě.

Neboť ty, Bože věčné slávy, budeš všechno všem, s Kristem v Duchu svatém po všechny věky věků.

Všechny oleje je možné světit již po bohoslužbě slova, což je po skončení přímluv.

Velikonoční třídenní

ZELENÝ ČTVRTEK – VEČER

Při večerní liturgii, kterou začíná velikonoční triduum, si připomínáme:

- Ježíšovu večeři na rozloučenou, při níž umyl nohy svým apoštolům,
- ustanovení eucharistie a svátosti kněžství,
- zradu Jidáše,
- Ježíšovu modlitbu v Getsemanské zahradě a jeho zajetí.

MŠE NA PAMÁTKU VEČEŘE PÁNĚ

Svatostánek je před slavením mše prázdný.

Věřící mají běžně přijímat hostie proměněné při té samé mši, aby více vystoupilo najevo, že přijetí eucharistie je účastí na uskutečňované oběti. Proto zvláště v tento den je vhodné dbát, aby přítomní přijímali eucharistii z téže oběti.

Při zpěvu Sláva na výsostech Bohu (Gloria) se rozezní zvony. Po skončení chvalozpěvu utichají až do zpěvu Sláva na výsostech Bohu při velikonoční vigílii. Na stejnou dobu se odmlčí i varhany a jiné hudební nástroje.

Zmlknutí zvonů a hudebních nástrojů připomíná Kristovo ponížení. Díky tomuto „postu uší“ se o to víc podtrhne slavnostnost oslavy Kristova vzkříšení.

Vstupní modlitba

Bože, slavíme svatou hostinu, kterou nám tvůj Syn odkázal na znamení své lásky: neboť při poslední večeři, když se vydával na smrt, dal se své církvi za oběť novou a věčnou;

dej, ať celá jeho církev žije stále plněji z tohoto velikého tajemství a sjednocuje se v tvé lásce.

Bohoslužba slova

1. ČTENÍ

Ex 12,1–8.11–14

Úryvek z knihy Exodus hovoří o zabití a jedení velikonočního beránka. Krev beránka, kterou Izraelité pomazali veřeje a příčný trám nad nimi u svých dveří, se stala znamením k jejich záchraně. Po této večeři Izraelci odešli z egyptského otroctví.

Tuto večeři slaví židé každoročně až do dnešních dob. Ježíš při této příležitosti proměnil v předvečer své smrti za přítomnosti apoštolů chléb ve své tělo a víno ve svoji krev.

My, křesťané, vidíme v této židovské večeři podobnost s Ježíšem, který byl také jako obětní beránek zabit. Jeho krev prolitá na kříži nám přinesla osvobození z otroctví hříchu.

ZPĚV

Žl 116,12–13.15+16bc.17–18

Kalich požehnání je společenstvím krve Kristovy.

2. ČTENÍ

1 Kor 11,23–26

V Pavlově listě nacházíme nejstarší zprávu o ustanovení eucharistie. Kromě synoptických evangelií (Matouš, Marek a Lukáš) je to jediný biblický pramen o této události.

EVANGELIUM

Jan 13,1–15

Janovo evangelium na rozdíl od synoptických evangelií nevypravuje o ustanovení eucharistie během poslední večeře, ale jako jedině líčí, jak Ježíš umyl nohy svým učedníkům. Svým jednáním nám dal Ježíš příklad, kterým se máme řídit: „Dal jsem vám příklad: Jak jsem já udělal vám, tak máte dělat i vy.“

Mytí nohou

Doporučuje se, aby se tento obřad konal po homilii ve všech farnostech. Kněz vybraným lidem omývá a osušuje nohy. Symbolický počet dvanáct nemusí být dodržen.

Tento obřad vnímáme jako napodobení Ježíšova příkazu ke službě a jeho příkladu ve smyslu slov: Kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem (Mt 20,26).

Slavení eucharistie

Obětní průvod

Dary pro chudé shromážděné zvláště v postní době jako výraz pokání se mohou přinést v průvodu při přípravě darů.

Vsuvka v první eucharistické modlitbě pro dnešní den zvláště zdůrazňuje připomínku ustanovení eucharistie:

Neboť on právě dnes, večer předtím, než trpěl za naši spásu a za spásu celého světa, vzal do svatých a ctihodných rukou chléb...

Obřad mytí nohou byl dlouhou dobu předepsán pouze pro liturgii konanou v biskupských a opatských kostelech a konal se mimo mši sv. Teprve od roku 1955 byl zařazen do průběhu mše sv. a může se konat ve všech kostelech.

Přenesení svátosti oltářní

Pokud se budou v daném kostele konat druhý den velkopáteční obřady, eucharistie se na konci bohoslužby slavnostně přenáší z oltáře na nějaké vhodné místo, kde bude uložena až do obřadů velikonoční vigilie.

Bývá zvykem tento průvod vnímat jako Ježíšův odchod do Getsemanské zahrady a na tomto místě zůstat k bdění a adoraci, která ale nemá mít po půlnoci slavnostní ráz. Trvá-li adorace déle, může se během ní číst úryvek Janova evangelia z Ježíšovy řeči k apoštolům a jeho modlitby (Jan 13–17).

Po skončení bohoslužby se z oltáře odnese kříž i oltářní plátno. Tím se zvýrazňuje skutečnost, že se až do velikonoční vigilie neslaví eucharistická bohoslužba.

Jeruzalém – Getsemanská zahrada

VELKÝ PÁTEK

V dnešní den uvažujeme o Ježíšově odsouzení a umučení na kříži. Během dne se nikde neslaví eucharistická oběť (mše sv.), při velikopátečních obřadech je ve středu naší pozornosti Kristův kříž jako zdroj odpuštění hříchů. Uvědomujeme si, že Ježíš podstoupil své utrpení za každého z nás.

Doporučuje se, aby se v kostelích během dne společně slavila modlitba se čtením a ranní chvály (části liturgie hodin, breviáře). Je to příležitost k rozjímání o Ježíšově utrpení a smrti.

Velikopáteční obřady mají začínat nejlépe kolem třetí hodiny odpoledne, což je hodina, kdy Ježíš zemřel.

Dnešní den je dnem pokání, které vyjadřujeme mimo jiné přísným postem (viz s. 5).

Po celý den včetně velikopátečních obřadů zůstává svatostánek prázdný a v kroenkách není voda.

OBŘADY NA PAMÁTKU UMUČENÍ PÁNĚ

Úvod

Dnešní liturgie začíná příchodem kněze s přísluhujícími v tichosti, beze zpěvu. Kněz, příp. další přísluhující, pozdraví oltář hlubokou úklonou a lehnutím si na zem. Tato „prostrace“ naznačuje ponížení člověka a zármutek a bolest církve. Obřady pokračují vstupní modlitbou bez obvyklých úvodních obřadů a úkonu kajícínosti.

Vstupní modlitba

Rozpomeň se, Bože, na skutky svého slitování;

rozpomeň se na krev svého Syna

a stůj při nás, když budeme slavit památku našeho vykoupení.

nebo:

Bože, ty ses smiloval nad lidstvem, když propadlo hříchu a smrti, a dals nám svého Syna, Ježíše Krista, aby svou smrtí hřích a smrt přemohl;

dej, ať také v nás je hřích přemožen, abychom se podobali svému Vykupiteli.

Bohoslužba slova

1. ČTENÍ

Iz 52,13–53,12 – Čtvrtá píseň o Hospodinově služebníku.

Prorok Izaiáš píše o nelidském utrpení člověka, kterého nazývá Božím služebníkem. Jako křesťané s úžasem vnímáme, s jakou podobností se tato slova naplnila na Kalvárii v utrpení Ježíše, kterým nás vykoupil. Ježíš došel povýšení za cenu lidského zohavení, opuštěnosti a ubití až k smrti.

ZPĚV

Žl 31,2+6.12–13.15–16.17+25

Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha.

Varianta odpovědi:

Otče, do tvých rukou poroučím ducha svého.

2. ČTENÍ

Žid 4,14–16; 5,7–9

List Židům ukazuje Krista jako pravého velekněze. Protože sám zakusil na sobě, co je utrpení a poslušnost, stal se příčinou spásy pro ty, kteří ho poslouchají.

EVANGELIUM – PAŠIJE

Jan 18,1–19,42

Každoročně se na Velký pátek čtou pašije tak, jak je zaznamenal evangelista Jan.

Přímluvy

Během přímluv zaznívá 10 modlitebních úmyslů. Každý z nich je nejprve uveden výzvou k modlitbě, kterou přednáší jáhen, je-li přítomen. Po chvíli tiché modlitby kněz pronese modlitbu.

Svoji šíří prosby naznačují, že Ježíš zemřel za spásu celého světa, každého člověka. Proto se k Bohu obracíme s prosbou nejen za členy církve a její představitele, ale také za příslušníky jiných náboženství a za ty, kteří v Boha nevěří. Na závěr se připojují prosby za politiky a státníky a za všechny lidi, především ty, které tísní různé těžkosti.

- Za církve
- Za papeže
- Za služebníky církve a za všechny věřící
- Za katechumeny
- Za jednotu křesťanů
- Za židy
- Za ty, kdo věří v Boha, ale nevěří v Krista
- Za ty, kdo nevěří v Boha
- Za ty, kdo mají odpovědnost za společnost a stát
- Za ty, kdo trpí

Jeruzalém – místo Ježíšova ukřižování

Uctívání kříže

Pro tuto část liturgie je možné vybrat některou ze dvou variant:

- Obřad se zahaleným křížem

Do prostoru presbytáře je přinesen kříž se zahaleným Ježíšovým tělem. Kněz postupně odhaluje horní část a pravé a levé rameno kříže. Třikrát přitom zpívá výzvu:

Hle, kříž, na kterém umřel Spasitel světa.

Všichni odpovídají:

Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste (a děkujeme ti).

- Obřad s nezahaleným křížem

Kněz, jáhen nebo jiný přísluhující přináší od vchodu kříž. Cestou se třikrát zastaví a zazpívá: *Hle, kříž, na kterém umřel Spasitel světa.* Lid odpovídá stejným způsobem jako v první variantě: *Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste (a děkujeme ti).*

Pak následuje prostor k uctívání kříže. Zvolí se forma, která zohledňuje místní podmínky (množství lidí apod.). Je-li to možné, měl by se dát prostor k osobnímu uctění ze strany všech přítomných. Adorace kříže je nejvýznamnější částí této slavnosti.

Po uctívání zůstává kříž v blízkosti oltáře.

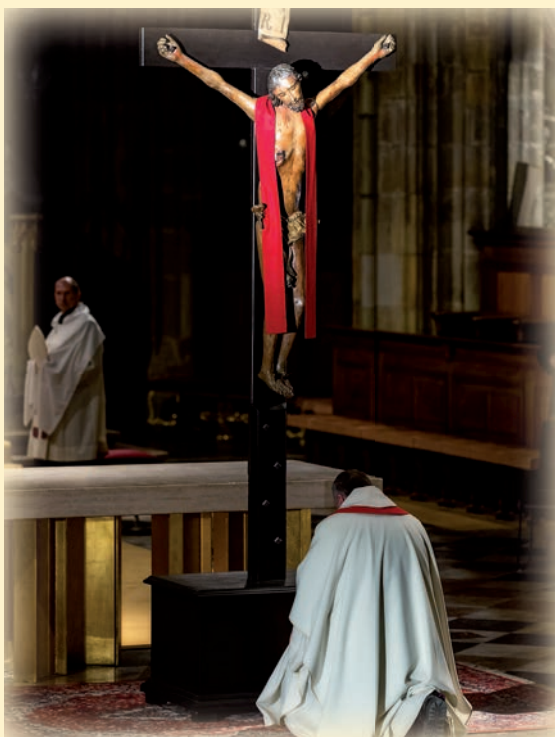
Svaté přijímání

Na oltář se přinese eucharistie z místa, kde byla den předem uložena. Po svatém přijímání se odnese zpět na toto místo.

Adorace kříže

Dnešní den stojí v centru pozornosti kříž. Po skončení obřadů může být ponechána ještě možnost k uctění kříže a modlitbě u něj. Je vhodnější dát přednost této formě než znázornění Kristova hrobu. K tomu je dostatek prostoru druhý den.

Od uctívání kříže až do začátku velikonoční vigilie před křížem poklekáme.

BÍLÁ SOBOTA

Na Bílou sobotu uvažujeme o Ježíšově utrpení, smrti a o jeho sestoupení mezi mrtvé. V kostele bývá k modlitbě upraveno místo nazývané Kristův hrob (někdy lidově: Boží hrob). Toto místo je odlišné od místa uložení eucharistie.

I dnes se doporučuje, aby se konala modlitba se čtením a ranní chvály.

Je-li to možné, ať se půst prodlouží až do velikonoční vigilie, do radosti ze vzkříšení Páně.

OBŘADY BEZPROSTŘEDNÍ PŘÍPRAVY NA KŘEST

Čekatelé křtu se mohou shromáždit během soboty, aby se v usebranosti a modlitbě připravili na přijetí iniciačních svátostí (křest, biřmování, eucharistie). Mohou se přitom konat následující obřady, buď všechny, anebo některé z nich.

Složení vyznání víry

Čekatelé křtu se připravují na vyznání víry, které vykonají těsně před svým křtem. Také jsou poučeni o poslání hlásat evangelium.

Mt 16,13–17 nebo Jan 6,35.63–71

*Bože, tys povolal tyto naše katechumeny, aby poznávali tvou lásku a měli účast na tajemství života tvého Krista;
dej jim pevnou víru,
ať tě nevyznávají jen ústy, ale celým svým životem.
Skrze Krista, našeho Pána.*

Vzápětí čekatelé křtu říkají vyznání víry.

Effatha

Prosba, aby čekatelé byli schopni přijmout Boží slovo.

Mk 7,31–37

Celebrant se dotýká uší a rtů čekatele křtu se slovy:

*Effatha, tj. „Otevři se“:
k chvále a slávě Boží vyznávejte víru, kterou jste přijal.*

Volba křesťanského jména

Gn 17,1–7, Jan 1,40–42 nebo i jiný text

Když čekatel křtu představí jméno patrona, které si vyvolil, celebrant řekne:

N. (dosavadní jméno), od nynějška se budete jmenovat N. (jméno křestního patrona).

Mazání olejem

Během dopoledních obřadů je možné vykonat také mazání olejem katechumenů. Čekatelé křtu jsou pomazáni na prsou nebo na obou rukou se slovy:

Olej, kterým vás mažu, je znamením síly.

Vaši silou ať je Kristus, náš Pán a Spasitel, neboť on žije a kraluje na věky věků.

Jordán – Yardenit, místo, kde se připomíná Ježíšův křest.

PŘENESENÍ EUCHARISTIE

Před zahájením velikonoční vigilie je přenesena eucharistie zpět do svatostánku a oltář se pokryje plátny.

NEDĚLE ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ

VELIKONOČNÍ VIGILIE

Bohoslužba velikonoční vigilie je oslavou Kristova vzkříšení, které se událo během noci ze soboty na neděli. Z tohoto důvodu obřady nemají začínat před západem slunce a mají skončit před nedělním východem slunce.

Pro všechny účastníky se připraví svíce. Je ale dobrým zvykem, pokud si každý přinese svoji vlastní křestní svíci.

Slavnost velikonoční svíce

Požehnání ohně, příprava svíce a průvod

Začátek liturgie probíhá venku u zapáleného ohně, který symbolizuje jas velké noci, kdy Kristus vstal z mrtvých jako vítěz nad smrtí.

Bože, požehnej tento oheň (plamen).

Ať nám připomíná tvého Syna,

v němž nám zazářila tvá sláva.

Očisti naše srdce a dej,

ať se v nás rozhoří veliká touha po tobě,

aby světlo této veliké noci bylo předobrazem tvé slávy,

kterou nám připravuješ ve svém království.

Skrze Krista, našeho Pána.

Slovo **vigilie** je odvozené z latinského slova *vigilia*, tj. bdění.

Velikonoční svíce – paškál
Slovo paškál je odvozené z latinského slova *paschale*, tj. velikonoční.

U ohně kněz označí paškál křížem, písmeny alfa a omega a letopočtem daného roku, přičemž říká:

Kristus včera i dnes – začátek i konec – alfa – i omega – Kristus je Pán všech věků – on vládne dějinám – jeho je království i moc i sláva – po všechny věky věků. Amen.

Pak do něj vsadí ve tvaru kříže pět kadidlových zrn. Postupně přitom říká:

Po své slavné – svaté rány – kéž nás chrání – a zachrání – Kristus Pán ukřižovaný.

Kadidlová zrna symbolizují pět Ježíšových ran na kříži. Je tím zvýrazněno, za jakou cenu jsme byli vykoupeni. Zároveň připomínají vonné masti, které připravily ženy pro pomazání Ježíšova mrtvého těla.

Od nového ohně rozsvítí kněz velikonoční svíci a říká:

Ať slavné Kristovo vzkříšení naši tmu ve světlo promění.

Během průvodu do kostela je rozsvícený jen paškál. Jako synové Izraele byli vedeni za noci ohnivým sloupem, tak křesťané jdou za vzkříšeným Kristem.

Na trojí zvolání: *Světlo Kristovo*, všichni odpovídají: *Sláva tobě, Pane*. První zvolání zazní u ohně, druhé zvolání po vstupu do kostela. Po něm si všichni lidé rozsvítí od paškálu své svíce. Třetí výzva zazní od oltáře.

Po třetí výzvě „Světlo Kristovo“ se rozsvítí všechna světla v kostele s výjimkou oltářních svící.

Paškál se postaví na svícen v blízkosti ambonu nebo oltáře.

V poslední době se rozšiřuje v kostelích zvyk zpívat Exsultet jen za světla svící. Při předčítání starozákonních textů pak svítí jen paškál a případně další světlo potřebné k četbě. Ostatní světla se rozsvěcují až společně s oltářními svícemi při zpěvu Sláva na výsostech Bohu.

Celá liturgie vigílie je ale oslavou vzkříšení, proto tma nemá v dnešní liturgii své místo. Zhasnutými světly necháváme vyniknout jedinečné světlo paškálu, protože textům nasloucháme pod úhlem Kristova vzkříšení. Není tak výstižné říkat, že se Exsultet zpívá a starozákonní texty čtou za tmy, ale naopak že se tak děje za světla velikonoční svíce.

Velikonoční chvalozpěv – Exsultet

V chvalozpěvu se oslavuje tajemství noci, ve které nás Kristus vzdálil od moci hříchu.

Exsultet má podobnou strukturu jako eucharistická modlitba, přičemž v pozici obětního daru je velikonoční svíce, která se stává symbolem Krista:

Exsultet je první slovo latinského textu tohoto chvalozpěvu. Sloveso *exsultare* znamená *jasat*.

- Pozvání k velikonoční oslavě

*Zajásejte již, zástupy andělů v nebi! Zaskvějte se v slávě, božská tajemství!
K vítězství tak mocného Krále zazni polnice a zvěstuj spásu!
Raduj se i ty, země, zalitá tak oslnivou září a tonoucí v jasu věčného Krále,
pohled, jak na celém světě rychle zmizely temnoty!
Raduj se i ty, matko Církvi, zkrášlená leskem tak jasného světla!
A v mohutném zpěvu lidu ať tento svatý dům Boží zní ozvěnou té radosti!*

Jen jáhen zpívá následující část v závorce:

- Prosba jáhna o požehnání

*(Prosím vás tedy, drazí bratři,
když hledíte na tak obdivuhodně jasné a svaté světlo,
vzývejte spolu se mnou milosrdného a všemohoucího Boha.
On mě bez mých zásluh milostivě přidružil ke sboru jáhnů;
kež mě tedy naplní jasem svého světla a dá mi vyzpívat chválu této svíce.)*

- Preface

Pán s vámi.

I s tebou.

Vzhůru srdce.

Máme je u Pána.

Vzdávejme díky Bohu, našemu Otcí.

Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, abychom neviditelného Boha, všemohoucího Otce, i jeho jednorozeného Syna, našeho Pána Ježíše Krista, oslavovali radostným zpěvem a celou vroucností srdce i ducha.

Neboť Kristus za nás splatil věčnému Otcí dluh Adamův a svou krví z lásky prolitou zrušil dlužní úpis dávného hříchu.

- Připomínky Božích činů – anamnéze

Dnes je slavnost veliké noci, kdy se zabíjí onen pravý Beránek, jehož krev posvěcuje veřeje věřících.

To je ta noc, ve které jsi, Bože, naše praotce, Izraelovy děti, kdysi vyvedl z Egypta; Rudým mořem jsi je pak převedl suchou nohou.

To je tedy ta noc, kdy jas ohnivého sloupu zahnal temnotu hříchu.

To je noc, která dnes na celém světě vzdaluje věřící v Krista od nepravostí světa a od tmy hříchu, vrací k milosti, sdružuje ve svatě společenství.

To je ta noc, v níž Kristus pouta smrti rozlomil a jako vítěz vystoupil z hrobu.

Nic by nám neprospělo, že jsme se narodili, kdybychom nebyli vykoupeni.

Ó, jak obdivuhodně se sklání k nám tvá otcovská dobrota!

Jak nedocenitelný to projev tvé lásky: Syna jsi vydal, abys vykoupil služebníka!

Vpravdě nezbytný byl hřích Adamův, který Kristus zahladil svou smrtí.

Ó šťastná vina, pro kterou přišel Vykupitel tak vznešený a veliký!

Ó vskutku blažená noc, ta jediná směla znát čas i hodinu, kdy Kristus vstal z říše zemřelých!

To je ta noc, o které je psáno: „Noc jako den se rozjasní“ a „Noc je mým světlem ve všech mých radostech“.

- Prosba a obětování svíce – epikleze

A tak posvěcená tato noc zahání hříchy, smývá viny, hříšníkům vrací nevinnost a zarmouceným radost; zahání nenávisť, vytváří jednotu srdcí a pokojuje zlé moci.

V této milostiplné noci přijmi tedy, Otče svatý, tento chvalozpěv jako večerní oběť, kterou ti přináší přesvatá církev, když rukama svých služebníků slavně obětuje tuto svíci ze včelího vosku.

- Chvála svíce a pilné včely – anamnéze

Již jsme slyšeli chvalozpěv na tuto svíci, kterou ke cti Boží rozsvítil planoucí oheň.

Ačkoli se její plamen dělí a rozdává světlo, přece ho neubývá.

Napájí se totiž tajícím voskem, který pro tuto vzácnou svíci připravila pilná včela.

- Prosba o světlo, které přináší Kristus – epikleze

Ó vpravdě blahodárná noc, která spojila zemi s nebem, člověka s Bohem.

Prosíme tě, tedy, Bože, ať tato svíce, ke cti tvého jména zasvěcená, stále svítí neslábnoucím jasem, aby rozehnala temnotu této noci.

Přijmi ji jako líbeznu vůni a dej, aby zářila jako světla na nebi.

Plamen její ať spatří jitřní Vládce světla. Onen totiž Vládce světla, který nezná západu.

Ten, který se vrátil z říše zemřelých a jasně zazářil lidskému rodu:

tvůj Syn Ježíš Kristus. On s tebou žije a kraluje na věky věků.

Amen.

Po zpěvu Exsultet si všichni zhasnou svíce.

Bohoslužba slova

Během bohoslužby slova se čte celkem devět biblických čtení – sedm ze Starého zákona, dále úryvek z Pavlova listu a z evangelia. Během čtení můžeme více než jindy sledovat důležité okamžiky z dějin spásy, jak Hospodin vysvobodil a vedl svůj lid. Větší počet čtení podporuje charakter této vigílie, která vyžaduje delší trvání.

V případě, že se čte menší počet starozákonních čtení, nikdy se nevynechává třetí čtení o přechodu Rudým mořem.

Po každém čtení následuje zpěv části některého z žalmů, nebo jiného starozákonního textu. Po něm zazní modlitba, která vystihuje naplnění starozákonních textů v Novém zákoně.

1. ČTENÍ

Gn 1,1–2,2 (nebo kratší text: Gn 1,1.26–31a)

První kapitola bible nám připomíná, že stvořitelem světa je Bůh. Všechno stvoření vzniká jeho slovem, tedy z ničeho, a je ve své podstatě dobré. Nejde tu o dějepisné vyprávění, ani o přírodopisný popis vzniku světa.

ZPĚV

Žl 104,1–2a.5–6.10+12.13–14b.24+35c

Sešli svého ducha, Hospodine, a obnov tvář země.

Varianty odpovědi:

Sešli svého Ducha, Pane, a obnov tvářnost země.

Veleb, duše má, Hospodina!

nebo: Žl 33,4–5.6–7.12–13.20+22

Země je plná Hospodinovy milosti.

(Plná je země Hospodinovy milosti.)

MODLITBA

Rozjímáme, Bože, o podivuhodném díle stvoření.

Dej, ať pochopíme, že ještě větší je jiné tvé dílo:

naše vykoupení v plnosti času skrze velikonoční oběť tvého Syna Ježíše Krista.

nebo při četbě kratšího textu:

Všechno máme od tebe, Bože:

tys nás nejen stvořil, ale když jsme zhřešili, také jsi nás vykoupil.

Dej, ať svou radost hledáme především v tobě, neboť jenom ty nám můžeš dát radost plnou a věčnou.

2. ČTENÍ

Gn 22,1–18 (nebo kratší text: Gn 22,1–2.9a.10–13.15–18)

Abrahám je poslušný Bohu do té míry, že je ochoten obětovat i svého syna Izáka.

Vidíme zde předobraz Boha – Otce, který obětuje svého Syna za naše hříchy.

ZPĚV

Žl 16,5+8.9–10.11

*Ochraň mě, Bože, neboť se utíkám k tobě.
(Ochraň mě, Bože, neboť se k tobě utíkám.)*

MODLITBA

*Bože, náš nebeský Otče,
tys naším vykopením skrze oběť svého Syna splnil přísahu svému služebníku
Abrahámovi, že se stane otcem všech národů:
neboť křtem přijímáš lidi všech národů za syny svého zaslíbení.
Prosíme tě: ustavičně si shromažďuj svůj lid, aby všechny národy našly pože-
hání v našem Pánu Ježíši Kristu.*

3. ČTENÍ

Ex 14,15–15,1

Tento úryvek je jádrem obsahu svátku pesach. Bůh vyvedl svůj lid přes moře z egyptského otroctví. Voda nám připomíná křest a Izrael vysvobozený z Egypta je obrazem vykopeného Božího lidu – církve.

Cosimo Rosselli, Přechod Rudým mořem

ZPĚV

Ex 15,1–2.3–4.5–6.17–18

*Chci zpívat Hospodinu, neboť je velmi vznešený.
(Hospodinu chci zpívat, neboť je velmi vznešený.)*

MODLITBA

*Bože, to, o čem jsme nyní slyšeli ze Starého zákona, je pro nás stále živé. Ani dnes nepřestáváš konat své podivuhodné skutky, a cos vykonal kdysi, je předobrazem toho, co konáš křtem mezi námi.
Vysvobodil jsi z otroctví svůj vyvolený národ, vysvobod' z otroctví hříchu celý svět a uskutečni na nás své zaslíbení, které jsi dal Abrahámovi a jeho potomkům.*

nebo:

Bože, ve světle tvého evangelia nově vidíme podivuhodné skutky, které konáš od počátku světa:

vody Rudého moře nám připomínají křest a Izrael vysvobozený z otroctví je obrazem tvé církve. Prosíme tě: vlož víru do lidských srdcí a dej nám svého svatého Ducha, ať se tvůj vyvolený lid shromáždí ze všech národů světa.

4. ČTENÍ

Iz 54,5–14

Osobitý vztah Hospodina k Jeruzalému jakožto symbolu vyvoleného národa je vyjádřen krásným příměrem v Izaiášově proroctví. Hospodin o sobě promlouvá jako o manželku, který zůstává své „manželce“ – to je vyvolenému národu – věrný i přes její nevěru. Tento text můžeme vnímat, jako by Hospodin mluvil k církvi.

ZPĚV

Žl 30,2+4.5+6.11+12a+13b

Chci tě oslavovat, Hospodine, neboť jsi mě vysvobodil.

MODLITBA

Všemohoucí, věčný Bože,

pro slávu svého jména rozpomeň se na zaslíbení, kterými jsi odměnil víru praotců,

uskutečňuj je uprostřed nás a ukaž, že se v církvi naděje praotců naplňuje.

5. ČTENÍ

Iz 55,1–11

V následujícím textu jsou pozváni židé, kteří žijí v babylonském zajetí, zpět do zaslíbené země. Hospodin přislubuje své dary a obnovení smlouvy zdarma. To je možné přijetím Božího slova a změnou starého způsobu života.

ZPĚV

Iz 12,2–3.4bcd.5–6

S radostí budete vážit vodu z pramenů spásy.

(Budete vážit vodu s radostí z pramenů spásy.)

MODLITBA

Všemohoucí, věčný Bože, naše jediná naděje,

splň nám sliby, kteréš dal ústy svých proroků.

Vždyť bez tvé pomoci nic nezmůžeme a jen v tobě je naše síla.

6. ČTENÍ

Bar 3,9–15.32–4,4

Izraelskému národu se vede podle proroka Barucha špatně proto, že se odklonil od pravé moudrosti, kterou je sám Bůh. Pro nás křesťany přijmout pravou moudrost znamená žít podle evangelia.

ZPĚV

Žl 19,8.9.10.11

Pane, ty máš slova věčného života.

MODLITBA

Bože, ty stále povoláváš do církve lidi, kteří tě dosud neznali; a tak tvá církev roste.

Chraň všechny, které jsi povolal ke křtu, ať neopustí tebe, studnici moudrosti, ale chodí věrně po tvých cestách.

7. ČTENÍ

Ez 36,16–17a.18–28

Přestože Izraelité často ztráceli víru v Hospodina, Hospodin zůstává ve své smlouvě věrným a přislubuje svému lidu nové srdce a nového ducha.

ZPĚV

Žl 42,3.5bcd; 43,3.4

Jako laň prahne po vodách bystřin, tak prahne má duše po tobě, Bože!

(Jako laň prahne po vodních bystřinách, tak prahne má duše po tobě, Bože.)

nebo uděluje-li se křest: Žl 51,12–13.14–15.18–19

Stvoř mi čisté srdce, Bože!

MODLITBA

Bože, tvá síla neslábne a tvé světlo nehasne. Neopustil jsi svůj lid, i když on opouštěl tebe.

Neopouštěj ani nás pro naši hříšnost, a skrze církev uskutečňuj ve světě své dílo spásy: ať celý svět zakouší a poznává, že se v něm rozptýlené sjednocuje a zestárlé obnovuje a že všechno směřuje k dokonalosti skrze Krista, původce a počátek všeho.

nebo:

Bože, ty nám svým slovem, uloženým ve svatých knihách, ukazuješ smysl slavení Velikonoc.

Dej, ať pochopíme, že jsi milosrdný a věrný, a že se nemusíme bát budoucnosti, ale můžeme se bezpečně spoléhat na to, cos pro nás vykonal.

Gloria

V tuto chvíli se zpívá chvalozpěv Sláva na výsostech Bohu. Rozezní se zvony, začínají opět hrát varhany. Na oltáři se rozsvítí svíce. Pokud se tak dosud nestalo, rozsvítí se i všechna světla v kostele.

Následuje modlitba

Děkujeme ti, Bože, že nám dáváš účast na slávě této veliké noci vzkříšením svého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, a prosíme tě, vyslyš modlitby těch, které jsi přijal za své syny: oživ v církvi svého ducha a obnov nás, abychom ti sloužili v duchu a v pravdě.

EPIŠTOLA

Řím 6,3–11

Svatý Pavel rozebírá v listě Římanům účinky křtu. Křtem jsme spojeni s Kristovou smrtí i jeho vzkříšením.

ALELUJA

Po epištole všichni vstanou a kněz nebo jiný zpěvák zazpívá Aleluja. Tento zpěv je odlišný od následujícího zpěvu.

ZPĚV

Žl 118,1–2.16ab+17.22–23

Aleluja.

EVANGELIUM

cyklus A: Mt 28,1–10

cyklus B: Mk 16,1–7

cyklus C: Lk 24,1–12

Vybrané evangelijní úryvky popisují okamžik, kdy Ježíšovi blízcí objeví prázdný hrob. V prvních okamžicích se u nich projeví údiv, strach i radost. Každý z evangelistů popisuje situaci s jiným odstínem.

Jeruzalém – místo, kde byl Ježíš pohřben

Křestní bohoslužba

Průběh křestní bohoslužby je odlišný podle toho, jestli se:

- křtí,
- nekřtí, ale žehná se křestní voda (např. ve farních kostelech),
- nekřtí se, ani se nežehná voda ke křtu (žehná se voda k pokropení lidu po obnově křestního vyznání).

Litanie ke všem svatým

Zpívají se jen, pokud bude někdo křtěn, nebo se žehná křestní voda. Během jejich zpěvu všichni stojí.

Jinak se litanie vynechají a kněz hned požehná vodu určenou k pokropení lidu.

Bude-li po žehnání vody následovat křest, uzavře kněz zpěv litaní modlitbou za katechumeny:

*Všemohoucí, věčný Bože,
sešli svého Ducha na tyto své služebníky,
kteří se mají skrze křest narodit k tvému životu,
a stůj při nás se svou láskou,
až je budeme křtít:
učiň ty sám svou mocí,
čeho je naše pokorná služba znamením.
Skrze Krista, našeho Pána.*

Křtitelnice, 6. st.

Žehnání křestní vody

Podobně jako Exsultet má i tato modlitba obdobné části jako eucharistická modlitba.

- Uvedení

*Všemohoucí, věčný Bože,
tvá neviditelná moc působí,
že svátosti jsou viditelným znamením tvé milosti.*

- Připomenutí si Božích skutků a významu vody v průběhu dějin spásy
– anamnéze

Stvořil jsi vodu

*a při různých příležitostech jsi ukazoval,
že její účinky naznačují náš křest.*

*Už na počátku, když se tvůj Duch vznášel nad vodami,
vložil jsi, Bože, do vody život a požehnání.*

*A když jsi v přívalech potopy zničil hřích,
stala se voda znamením*

nové spravedlnosti a nového života.

*Když jsi přiváděl svůj lid z egyptského otroctví Rudým mořem,
myslel jsi na ty, kdo budou pokřtěni.*

*A když byl tvůj Syn pokřtěn vodou Jordánu, pomazal jsi ho Duchem svatým;
když visel na kříži,*

*vytryskla z jeho probodeného srdce krev a voda,
a když vstal z mrtvých, dal učedníkům přikázání:*

Jděte a učte všechny národy

a křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

- Svolávání Ducha svatého na vodu – epikleze

Shlédni tedy, Bože, na svou církev

a otevři jí pramen vody, tryskající do života věčného.

*Kéž tvůj svatý Duch učiní tuto vodu znamením milosti tvého jednorozeného
Syna:*

Ať svátost křtu smyje všechno staré a špatné,

aby člověk, stvořený k tvému obrazu,

povstal z vody a z Ducha svatého

k účasti na tvém životě.

Při slovech požehnání (viz tučný text) může kněz ponořit paškál do vody, čímž se zvýrazní slova, která přitom zaznívají.

Prosíme tě, Bože:

Ať skrze tvého Syna

sestoupí do tohoto křestního pramene síla Ducha svatého,

aby všichni, kdo budou ve křtu

spolu s Kristem pohřbeni,

ve křtu s ním také vstali

ze smrti k životu.

Neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků.

Amen.

Potom kněz vytáhne paškál z vody a lid zvolá:

Prameny, velebte Pána,

chvalte a oslavujte ho navěky.

Křest katechumenů

V češtině je slovo křest odvozeno od slova křesťan, tj. náležející Kristu. V řečtině se používá slovo *baptizein* ve významu pohroužit se, ponořit se do vody. Toto ponoření do vody je symbolem ponoření katechumena do Kristovy smrti, z níž povstává jako nové stvoření.

Pro toto úzké spojení křtu s Kristovým vzkříšením je nejvhodnějším termínem k udílení křtu právě tato noc.

Obřad křtu má tyto části:

- **Pomazání olejem katechumenů, pokud již nebyli pomazáni při dopolední bohoslužbě**

Olej, kterým vás mažu, je znamením síly.

Vaší silou ať je Kristus, náš Pán a Spasitel, neboť on žije a kraluje na věky věků.

- **Zřeknutí se zlého a vyznání víry**

Otázky jsou stejné jako při obnově křestního vyznání (viz s. 50).

- **Vlastní křest**

Děje se litím vody na hlavu nebo ponořením a slovy:

N. (jméno), já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

- **Předání bílého roucha**

N. (jméno), Bůh vás oblékl v Krista a učinil z vás nového člověka.

Znamením této důstojnosti je bílé roucho, které dostáváte.

Doneste je bez poskvrny až před soud našeho Pána Ježíše Krista, abyste měl život věčný.

- **Předání křestní svíce**

Chodte vždycky ve světle Kristově,

žijte z víry až do konce,

a až Kristus přijde,

vyjděte mu vstříc se všemi svatými

a vejděte do království věčného.

Biřmování

Dospělí novokřtění mají bezprostředně po křtu přijmout i svátost biřmování.

Biřmovaný je mazán na čele křížmem. Přitom ten, kdo svátost biřmování uděluje, říká:

N. (jméno), přijmi pečeť daru Ducha svatého.

Obnova křestního vyznání

Obnovou křestních závazků vrcholí naše úsilí o vnitřní obnovu během postní doby. Křestní závazky obnovujeme vstoje se zapálenými (křestními) svícemi.

Kněz: *Zříkáte se tedy ducha zla?*

Všichni: *Ano.*

Kněz: *I všeho, co působí?*

Všichni: *Ano.*

Kněz: *I všeho, čím se pyšní?*

Všichni: *Ano.*

Nebo:

Kněz: *Chcete tedy žít ve svobodě dětí Božích, a zříkáte se proto hříchu?*

Všichni: *Ano.*

Kněz: *Chcete, aby vás hřích nikdy neovládl, a zříkáte se proto všeho, co k němu láká?*

Všichni: *Ano.*

Kněz: *Zříkáte se tedy ducha zla a všeho, co působí a čím se pyšní?*

Všichni: *Ano.*

Kněz: *Věříte v Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země?*

Všichni: *Věřím.*

Kněz: *Věříte v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se narodil z Marie Panny, byl ukřižován a pohřben, vstal z mrtvých a sedí po pravici Otce-vě?*

Všichni: *Věřím.*

Kněz: *Věříte v Ducha svatého, svatou církev obecnou, společenství svatých, odpuštění hříchů, vzkříšení mrtvých a život věčný?*

Všichni: *Věřím.*

Kněz vyznání zakončí slovy:

*Všemohoucí Bůh, Otec našeho Pána Ježíše Krista,
nás vysvobodil z hříchu*

a dal nám život z vody a z Ducha svatého.

Kéž v nás svou milost chrání,

abychom byli s Kristem spojeni

na věky věků.

Po obnově křestního vyznání kněz pokropí k připomenutí křtu všechny přítomné. Všichni přítomní zpívají následující antifonu nebo jiný vhodný zpěv:

*Viděl jsem pramen vody,
který vyvěral z chrámu, na pravé straně, aleluja.
A všichni, k nimž voda dosáhla,
byli uzdraveni a volají: Aleluja, aleluja.*

Po pokropení všichni zhasnou své svíce.

Nově posvěcená křestní voda je nalita do kropenek u vchodu do kostela a bude nám připomínat při každém příchodu naše křestní zasvěcení.

Slavení eucharistie

Po přímlovách pokračuje bohoslužba dál obvyklým způsobem.

MŠE V DEN SLAVNOSTI

Úkon kajícnosti

Při dnešní bohoslužbě je vhodnou formou úkonu kajícnosti kropení vodou požehnanou během velikonoční vigilie.

Vstupní modlitba

Bože, tvůj jednorozený Syn slavně přemohl smrt a otevřel nám nebe; prosíme tě: dej, ať ve světle jeho vzkříšení vstaneme k novému životu, a obnov nás svým Duchem, abychom směřovali k tobě do nebeské slávy.

1. ČTENÍ

Sk 10,34a.37–43

Petr vydává v domě římského setníka Kornélia svědectví o Kristově velikonočním tajemství.

ZPĚV

Žl 118,1–2.16ab+17.22–23

Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho!

Varianta odpovědi:

Toto je den, který připravil Pán, jásejme a radujme se z něho.

nebo: *Aleluja, aleluja, aleluja.*

2. ČTENÍ

Kol 3,1–4 nebo 1 Kor 5,6b–8

V obou textech jsme vyzváni k vyvození důsledků z toho, že máme účast na Kristově smrti a zmrtvýchvstání.

Po druhém čtení se zpívá sekvence, v níž připomínka velikonoční události vyústí v ujištění o Kristově vzkříšení.

Sekvence

*Velikonoční oběti,
vzdejme své chvály, křesťané.*

*Beránek spasil ovce:
Kristus Pán nevinný
s hříšníky smířil Otce.*

Sekvence vznikaly jako slavnostní rozvedení zpěvu Aleluja. Dlouhý dozvuk not byl později podkládán textem.

*Střetly se v divném souboji
život a smrt. Je po boji.
Ten, který zemřel, z mrtvých vstal,
aby nám věčně kraloval.*

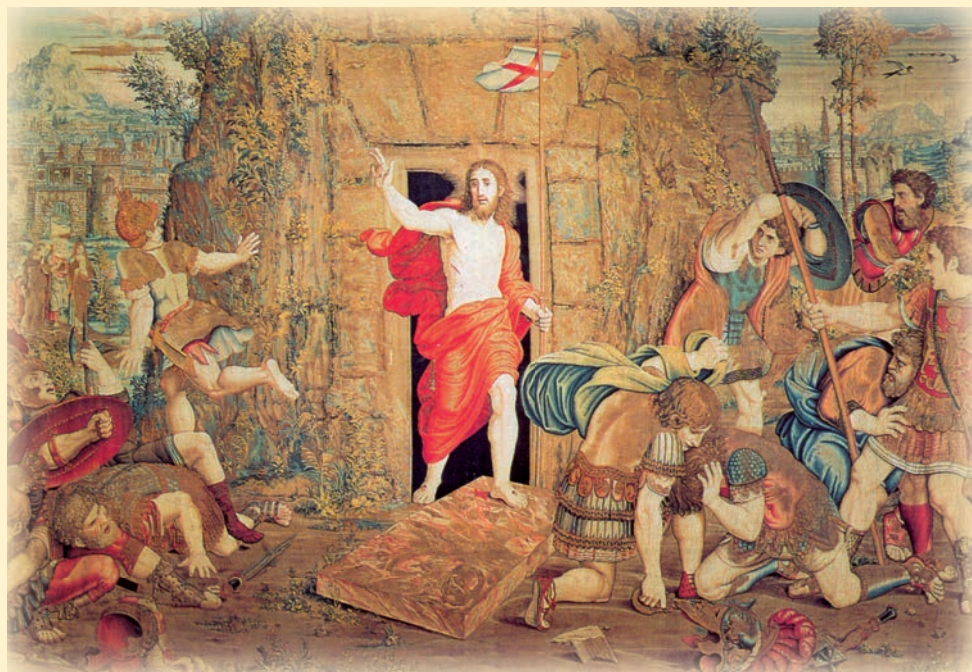
*Pojď a pověz nám, Maria,
co jsi po cestě viděla.
Hrob, z něhož Kristus slavně vstal,
aby se v Otci radoval.
Anděly jako svědky stát,
na zemi roušku, bílý šat.
Už jde Kristus, má naděje,
před vámi do Galileje.*

*Víme, že Kristus z hrobu vstal,
vpravdě byl vzkříšen světa král.
Vítězný, korunovaný,
smiluj se, Kriste, nad námi.*

Cvetomira Cvetkova, Vzkříšení

(V praxi se někdy používá upravená verze podle písně z Kancionálu, č. 406.)

Escuela Nueva de Rafael, Vzkříšení

ZPĚV PŘED EVANGELIEM – na rozdíl od jiných písní sekvence nenahrazuje zpěv před evangeliem.

1 Kor 5,7b-8a

Aleluja. Kristus, náš velikonoční beránek, je obětován, proto slavme svátky s Pánem. Aleluja.

EVANGELIUM

Jan 20,1–9

Marie Magdalská objevila prázdný hrob. Jakmile předá učedníkům tuto zprávu, běží k hrobu Šimon Petr s učedníkem, kterého Ježíš miloval.

Místo tohoto evangelia je možné použít evangelium z vigilie podle cyklu A, B, C (viz s. 44).

Při večerní mši lze číst:

Lk 24,13–35

Dva z učedníků se setkávají na cestě do Emauz se vzkříšeným Ježíšem, kterého poznávají až při lámání chleba.

Milena Kutková, Cestou do Emauz

Žehnání pokrmů

V některých místech je zvykem žehnat o Velikonocích pokrmy. Toto žehnání souvisí se starou postní praxí, která zakazovala požívání nejen masa, ale i vajec a sýra. Tyto pokrmy byly o Velikonocích žehnány pro jejich první domácí použití. Zvláštní symboliku má velikonoční vejce – symbol života.

Žehnání pokrmů připomíná, že společenství s Kristem u eucharistického stolu má pokračovat doma v hostině lásky.

*Požehnaný jsi, Hospodine, náš Bože,
ty všechno naplňuješ svým požehnáním;
shlédni na nás, když dnes děkujeme za tvé dary,
které mají sloužit k uchování našeho pozemského života,
a uč nás přijímat je z tvých rukou tak,
aby všechno směřovalo k tvé oslavě.
Skrze Krista, našeho Pána.*

nebo:

*Pane, po svém vzkříšení ses zjevil svým učedníkům a jedl jsi s nimi.
Také nás zveš k svému stolu a slaviš s námi hostinu.
Prosíme tě, dej, ať i tyto pokrmy jsou znamením tvého požehnání a tvé lásky.
Přijmi pozvání do našich domovů.
Zůstaň s námi a dej, ať stále zakoušíme tvou přítomnost a tvé požehnání.
Posiluj v našich domovech vzájemnou lásku,
která pramení z tvého velikonočního vítězství nad smrtí, zlem a hříchem.
Doveď nás všechny až ke stolu nebeské hostiny,
kde žiješ a kraluješ na věky věků.*

Velikonoční oktáv a doba velikonoční

liturgickou barvou velikonoční doby je **bílá**

Liturgická oslava Velikonoc – **velikonoční doba** – trvá 50 dní. Začíná slavností Zmrtvýchvstání Páně a končí slavností Seslání Ducha svatého. Po celou tuto dobu zůstává paškál v kostele v prostoru presbytáře poblíž ambonu nebo oltáře a rozsvěcuje se při každé mši, případně při modlitbě ranních chval a nešpor.

Prvních osm dní od Zmrtvýchvstání Páně do druhé neděle velikonoční se nazývá **velikonoční oktáv**.

V oktávu zaznívá denně chvalozpěv Sláva na výsostech Bohu.

Slova propuštění lidu jsou podobně jako odpověď lidu doplněna dvojitým Aleluja: *Jděte ve jménu Páně, aleluja, aleluja.*

Bohu díky, aleluja, aleluja.

V tyto dny je také možné zpívat denně mezi žalmem a zpěvem před evangeliem sekvenci.

Od pondělí velikonočního oktávu se začínají postupně číst úryvky ze Skutků apoštolů. Můžeme tak sledovat šíření církve po Ježíšově nanebevstoupení a nadšení i statečnost první generace křesťanů jako svědků víry v Krista.

Po celý oktáv nám jsou v rámci evangelia předložena různá vyprávění o zjeveních vzkříšeného Krista.

Celá velikonoční doba je obdobím mystagogie pro nově pokřtěné, tzv. neofyty.

Zaměření na nově pokřtěné se projevuje např. ve vstupních antifonách jednotlivých dní velikonočního oktávu.

Mystagogie je obdobím, ve kterém jsou nově pokřtění uváděni do tajemství křesťanské víry.

VELIKONOČNÍ OKTÁV

PONDĚLÍ

Vstupní antifona Srov. Ex 13,5-9

*Hospodin vás přivedl do země, která oplývá mlékem a medem;
Hospodinův zákon ať je stále ve vašich ústech. Aleluja.*

Nebo:

*Pán vstal z mrtvých, jak řekl.
Radujme se všichni a jásejme, neboť on kraluje navěky. Aleluja.*

Vstupní modlitba

*Bože, ty ve své církvi dáváš z křestního pramene život stále novým generacím;
prosíme tě za všechny křesťany:
dej, ať svému křtu zůstanou věrní a žijí podle víry, kterou přijali.*

1. ČTENÍ

Sk 2,14.22b-33

ZPĚV

Žl 16,1-2a.7-8.9-10.11

Ochraň mě, Bože, neboť se utíkám k tobě.

EVANGELIUM

Mt 28,8-15

ÚTERÝ

Vstupní antifona Srov. Sir 15,3-4

*Bůh je napojil vodou moudrosti;
opřou se o něj a nezakolísají, on je povýší navěky. Aleluja.*

Vstupní modlitba

*Bože, tvůj Syn nás svou smrtí a svým vzkříšením vysvobodil ze hříchu a otevřel
nám cestu ke spáse;
prosíme tě, provázej nás svou milostí, ať je naše svoboda v Kristu úplná,
abychom spolu s ním vešli do věčné radosti.*

1. ČTENÍ

Sk 2,36-41

ZPĚV

Žl 33,4-5.18-19.20+22

Země je plná Hospodinovy milosti.

EVANGELIUM

Jan 20,11-18

STŘEDA

Vstupní antifona Mt 25,34

Pojďte, požehnaní mého Otce, přijměte jako úděl království, které je pro vás připravené od založení světa. Aleluja.

Vstupní modlitba

*Bože, ty nám dopřáváš,
abychom každý rok prožívali radost ze vzkříšení našeho Pána Ježíše Krista;
dej, ať se naše velikonoční radost jednou promění v radost věčnou.*

1. ČTENÍ

Sk 3,1–10

ZPĚV

Žl 105,1–2.3–4.6–7.8–9

Ze srdce ať se radují, kdo hledají Hospodina.

EVANGELIUM

Lk 24,13–35

ČTVRTEK

Vstupní antifona Mdr 10,20-21

*Pane, svorně chválili tvou ochrannou ruku,
protože moudrost otevřela ústa němých a jazykům nemluvnat dala mluvit.
Aleluja.*

Vstupní modlitba

*Bože, ty shromažďuješ ve své církvi lidi ze všech národů,
aby společně vyznávali tvé jméno;
dej, ať všechny, kdo jsou pokřtěni, spojuje upřímná víra a tvořivá láska.*

1. ČTENÍ

Sk 3,11–26

ZPĚV

Žl 8,2a+5.6–7.8–9

*Hospodine, náš Pane, jak podivuhodné je tvé jméno
po celé zemi!*

EVANGELIUM

Lk 24,35–48

PÁTEK

Vstupní antifona Žl 78,53

*Hospodin vodil bezpečně svůj lid, že neměli strachu, jejich nepřátele však
přikrylo moře. Aleluja.*

Vstupní modlitba

Bože, tvůj Syn nás s tebou smířil a smlouvu mezi tebou a námi potvrdil svou krví; dej, ať toto tajemství vyznáváme nejen slavením Velikonoc, ale celým svým životem.

1. ČTENÍ ZPĚV

Sk 4,1–12

Žl 118,1–2+4.22–24.25–27a

Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kvádrem nárožním.

EVANGELIUM Jan 21,1–14

SOBOTA

Vstupní antifona srov. Žl 105,43

Hospodin zachránil svůj lid, za jásotu vyvedl své vyvolené. Aleluja.

Vstupní modlitba

Bože, ty nepřestáváš lidem dávat milost víry a voláš je do společenství svého lidu; chraň všechny, které jsi povolal do své církve, a oblékni je slávou nesmrtelnosti, jejíž počátek dostali křestním znovuzrozením.

1. ČTENÍ ZPĚV

Sk 4,13–21

Žl 118,1+14–15.16ab–18.19–21

Děkuji ti, Hospodine, žes mě vyslyšel.

EVANGELIUM Mk 16,9–15

NEDĚLE

Vstupní antifona 1 Petr 2,2

Jako novorozené děti žádejte duchovní, nefalšované mléko (Božího slova), abyste jím rostli ke spáse. Aleluja.

Nebo:

Otevřte své srdce, radujte se ze své slávy a vzdávejte díky Bohu, neboť on vás povolal k nebeskému království. Aleluja.

Vstupní modlitba

Bože, ty o Velikonocích vždy znovu oživuješ víru svého lidu; prosíme tě: opatruj a upevňuj v nás, cos nám daroval, ať všichni stále hlouběji chápeme, co to pro nás znamená, že jsme byli obmyti křtem, znovuzrozeni z Ducha svatého a vykoupeni krví tvého Syna.

Biblické texty této neděle jsou uvedeny na následujících stranách v rámci velikonocní doby.

LITURGICKÉ TEXTY V DOBĚ VELIKONOČNÍ

Evangelia v době velikonoční

2. a 3. neděle: o zjevování vzkříšeného Krista.
4. neděle: o Dobrém Pastýři.
5., 6. a 7. neděle: úryvky z Ježíšovy řeči a modlitby při poslední večeři.

	Cyklus A	Cyklus B	Cyklus C
2. neděle	Jan 20,19-31		
3. neděle	Lk 24,13-35	Lk 24,35-48	Jan 21,1-19
4. neděle	Jan 10,1-10	Jan 10,11-18	Jan 10,27-30
5. neděle	Jan 14,1-12	Jan 15,1-8	Jan 13,31-33a.34-35
6. neděle	Jan 14,15-21	Jan 15,9-17	Jan 14,23-29
7. neděle	Jan 17,1-11a	Jan 17,11b-19	Jan 17,20-26

I pro všední dny doby velikonoční po skončení velikonočního oktávu jsou vybrány úryvky z Janova evangelia, které odpovídají této době. Vhodně se tak doplňuje to, co už bylo čteno v době postní.

Pondělí – čtvrtek 2. týdne	Jan 3 Rozhovor Ježíše s Nikodémem.
Pátek 2. týdne – sobota 3. týdne	Jan 6 Rozmnožení chleba a tzv. eucharistická řeč.
Pondělí – čtvrtek 4. týdne	Kratší úryvky z Jan 10, 12, 13
Pátek 4. týdne – čtvrtek 7. týdne	Jan 14 – 17 Ježíšova řeč a modlitba při poslední večeři.
Pátek a sobota 7. týdne	Jan 21 (část) Závěr evangelia – rozhovor s Šimonem Petrem.

První čtení, které je v jiných částech roku vyhrazeno úryvkům ze Starého zákona, je o velikonočních nedělích ve všech cyklech vybráno ze Skutků apoštolů. Každý rok se tak čte část o životě, svědectví a růstu prvotní církve.

	Cyklus A	Cyklus B	Cyklus C
2. neděle	2,42-47	4,32-35	5,12-16
3. neděle	2,14.22-28	3,13-15.17-19	5,27b-32.40b-41
4. neděle	2,14a.36-41	4,8-12	13,14.43-52
5. neděle	6,1-7	9,26-31	14,21b-27
6. neděle	8,5-8.14-17	10,25-26.34-35.44-48	15,1-2.22-29
7. neděle	1,12-14	1,15-17.20-26	7,55-60

Ve všední dny se také čtou výhradně úryvky ze Skutků apoštolů.

Během **druhého čtení** nasloucháme v každém ročním cyklu jedné z novozákonních knih. 1. list Petrův představuje povzbuzení a katechezi pro nově pokřtěné, 1. list Janův byl vybrán pro svůj radostný charakter. Zjevení apoštola Jana předjímá proměnu světa na základě Kristovy smrti a vzkříšení.

	Cyklus A 1. list Petrův	Cyklus B 1. list Janův	Cyklus C Zjevení apoštola Jana
2. neděle	1,3-9	5,1-6	1,9-11a.12-13.17-19
3. neděle	1,17-21	2,1-5a	5,11-14
4. neděle	2,20b-25	3,1-2	7,9.14b-17
5. neděle	2,4-9	3,18-24	21,1-5a
6. neděle	3,15-18	4,7-10	21,10-14.22-23
7. neděle	4,13-16	4,11-16	22,12-14.16-17.20

Tabgha - mozaika z kostela na břehu Genezaretského jezera.

NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ

Ve čtvrtek po 6. neděli velikonoční, čtyřicátý den po Zmrtvýchvstání Páně, se slaví slavnost Nanebevstoupení Páně. V kostelích, kde se tento den neslaví mše, se slavnost může přeložit na následující neděli (7. neděli velikonoční).

Vstupní modlitba

Všemohoucí, věčný Bože,

tvůj vzkříšený Syn, Ježíš Kristus, vstoupil na nebesa, a tím bylo povýšeno i celé lidstvo;

napiň nás radostnou vděčností a nadějí, že pro naše spojení s Kristem také my vejdemo do tvé slávy.

V prvním čtení každoročně zaznívá vyprávění ze začátku Skutků apoštolů o tom, jak byl Ježíš vzat před očima apoštolů do nebe.

Jako druhé čtení jsou vybrány úryvky, které dále rozvíjejí víru v oslaveného Krista. Samotný závěr synoptických evangelií podává také zprávu o Ježíšově nanebevstoupení.

	Cyklus A	Cyklus B	Cyklus C
1. ČTENÍ	Sk 1,1–11		
ZPĚV	<i>Bůh se vznáší za jáсотu, Hospodin vystupuje za hlaholu trub.</i>		
2. ČTENÍ	Ef 1,17–23	Ef 4,1–13	Žid 9,24–28; 10,19–23
EVANGELIUM	Mt 28,16–20	Mk 16,15–20	Lk 24,46–53

2. čtení se čte z cyklu A, v cyklu B a C se může použít i v tabulce uvedená alternativa.

Cvetomira Cvetkova, Modlitba apoštolů a Marie

SESLÁNÍ DUCHA SVATÉHO

liturgická barva je **červená**

Slavnost připadá na neděli po 7. neděli velikonoční. Je to desátý den po Nanebevstoupení Páně, a tedy padesátý den od Kristova vzkříšení.

VIGILIE

Smyslem vigilie je naléhavá modlitba, při níž následujeme příklad apoštolů, kteří setrvali v modlitbách s Marií a dalšími lidmi v očekávání Ducha svatého. Proto se při slavení vigilie doporučuje použít více biblických čtení.

Vstupní modlitba

*Všemohoucí, věčný Bože,
ty nám dáváš každoročně v období padesáti dnů
znovu prožívat uskutečnění a naplnění velikonočního díla naší spásy;
nepřestávej sesílat dary svého svatého Ducha,
aby tě lidé všech národů a jazyků společně chválili a oslavovali.*

Nebo:

*Prosíme tě, všemohoucí Bože,
ať na nás spočine světlo tvé slávy;
upevni svým svatým Duchem
a naplň bohatstvím jeho darů všechny,
kdo se působením tvé milosti narodili k věčnému životu.*

Pro sobotní večerní mši jsou určeny vlastní texty.

1. ČTENÍ

Gn 11,1–9 nebo Ex 19,3–8a.16–20b
nebo Ez 37,1–14 nebo Jl 3,1–5

ZPĚV

Žl 104,1–2a.24+35c.27–28.29bc–30
Sešli svého ducha, Hospodine, a obnov tvář země.

2. ČTENÍ

Řím 8,22–27

EVANGELIUM

Jan 7,37–39

MŠE V DEN SLAVNOSTI

Vstupní modlitba

*Bože, ty shromažďuješ svou církev ze všech národů
a posvěcuješ ji svým svatým Duchem;
sesílej hojnost jeho darů celému světu
a společenství věřících provázej působením své milosti jako na počátku,
když se začalo šířit tvé evangelium.*

1. ČTENÍ Sk 2,1–11

ZPĚV Žl 104,1ab+24ac.29bc–30.31+34

Sešli svého ducha, Hospodine, a obnov tvář země.

2. ČTENÍ 1 Kor 12,3b–7.12–13

V cyklu B je možné použít: Gal 5,16-23

V cyklu C je možné použít: Řím 8,8-17

Před zpěvem před evangeliem se zpívá sekvence (viz Kancionál č. 422, C).

EVANGELIUM Jan 20,19–23

V cyklu B je možné použít: Jan 15,26-27; 16,12-15

V cyklu C je možné použít: Jan 14,15-16.23b-26

Udílení svátosti biřmování

O slavnosti Seslání Ducha svatého je zvykem, že biskup udílí v katedrále svátost biřmování.

Po homilii biřmovanci obnovují křestní vyznání.

Vzkládání rukou

Biskup se sepjatýma rukama říká:

*Skrze křest dal všemohoucí Otec
těmto našim bratrům a sestrám život věčný
a přijal je za své syny a dcery.*

*Modleme se,
aby jim dnes dal plnost svého svatého Ducha,
aby je svým Duchem pomazal
a potvrdil jejich poslání,
jako pomazal a potvrdil svého Syna,
našeho Pána Ježíše Krista.*

Po chvíli tiché modlitby biskup vztáhne ruce nad všechny bířmovance a říká:

*Všemohoucí Bože, Otče našeho Pána Ježíše Krista,
tys dal ve křtu těmto svým služebníkům
odpuštění hříchů a život věčný.
Sešli na ně svého Ducha Utěšitele:
dej jim ducha moudrosti a rozumu,
ducha rady a síly,
ducha poznání a lásky,
a naplň je duchem bázně před tebou.
Skrze Krista, našeho Pána.*

Pomazání křížem

Biskup dělá křížem na čele bířmovance kříž a přitom říká:

N. (jméno), přijmi pečeť daru Ducha svatého.

Tímto dnem končí doba velikonoční. Paškál se odnese ke křtitelnici. Během roku se rozsvěcuje při křtu a pohřbu.

CESTA SVĚTLA

V poslední době se šíří nová forma lidové pobožnosti – cesta světla. Během ní rozjímáme nad čtrnácti zastaveními od Kristova zmrtvýchvstání až k seslání Ducha svatého. Je tak vhodnou modlitbou pro velikonoční dobu.

Cesta světla vznikla v roce 1988 v okruhu hnutí Svědci vzkříšeného, které je součástí salesiánské rodiny. Chce být vyjádřením velikonoční radosti.

Na webových stránkách lze najít rozjímání a fotografie reliéfů k jednotlivým zastavením. Fotografie svatohostýnské stezky Cesty světla s úvahami vyšla již také tiskem.

Zastavení cesty světla

1. Ježíš vstal z mrtvých

Mt 28,5–6

Anděl řekl ženám: „Vy se nebojte. Vím, že hledáte Ježíše, který byl ukřižován. Není zde; byl vzkříšen, jak řekl. Poďte se podívat na místo, kde ležel.“

2. Učedníci nacházejí prázdný hrob

Jan 20,6–8

Po něm přišel Šimon Petr a vešel do hrobu. Uviděl tam ležet Iněná plátna, ale šátek, jímž ovázali Ježíšovu hlavu, neležel mezi plátny, nýbrž byl svinut na jiném místě. Potom vešel dovnitř i ten druhý učedník, který přišel k hrobu dřív; spatřil vše a uvěřil.

3. Ježíš se ukazuje Magdaléně

Jan 20,16.18

Ježíš jí řekl: „Marie!“ Obrátila se a zvolala hebrejsky: „Rabbuni“, to znamená ‚Mistře‘. Marie Magdalská šla k učedníkům a oznámila jim: „Viděla jsem Pána a toto mi řekl.“

4. Ježíš se setkává s učedníky na cestě do Emauz

Lk 24,13.15.25.27

Téhož dne se dva z nich ubírali do vsi jménem Emauzy, která je od Jeruzaléma vzdálena asi tři hodiny cesty. A jak to v řeči probírali, připojil se k nim sám Ježíš a šel s nimi. A on jim řekl: Jak jste nechápaví! To je vám tak těžké uvěřit všemu, co mluvili proroci? Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma.

5. Ježíš se dává poznat při lámání chleba

Lk 24,30–31

Když byl s nimi u stolu, vzal chléb, vzdal díky, lámal a rozdával jim. Tu se jim otevřely oči a poznali ho; ale on zmizel jejich zrakům.

6. Vzkříšený Ježíš se ukazuje Dvanácti

Lk 24,36.38–39

Když o tom mluvili, stál tu on sám uprostřed nich a řekl jim: „Pokoj vám.“ Řekl jim: „Proč jste tak zmateni a proč vám takové věci přicházejí na mysl? Podívejte se na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně.“

7. Ježíš dává moc odpouštět hříchy

Jan 20,19.21–23

Téhož dne večer – prvního dne po sobotě – když byli učedníci ze strachu před Židy shromážděni za zavřenými dveřmi, přišel Ježíš a postavil se uprostřed nich a řekl: „Pokoj vám.“ Ježíš jim znovu řekl: „Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás.“ Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: „Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, a komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.“

8. Ježíš utvrzuje víru Tomáše

Jan 20,27–28

Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!“ Tomáš mu odpověděl: „Můj Pán a můj Bůh.“

9. Ježíš se setkává s učedníky u Tiberiadského jezera

Jan 21,4–6

Když začalo svítat, stál Ježíš na břehu, ale učedníci nevěděli, že je to on. Ježíš jim řekl: „Nemáte něco k jídlu?“ Odpověděli: „Nemáme.“ Řekl jim: „Hodte síť na pravou stranu lodi, tam ryby najdete.“ Hodili síť a nemohli ji ani utáhnout pro množství ryb.

10. Ježíš uděluje Petrovi primát

Jan 21,17

Zeptal se ho potřetí: „Šimone, synu Janův, máš mne rád?“ Petr se zarmoutil nad tím, že se ho potřetí zeptal, má-li ho rád. Odpověděl mu: „Pane, ty víš všechno, ty víš také, že tě mám rád.“ Ježíš mu řekl: „Pas mé ovce!“

11. Ježíš svěřuje učedníkům poslání jít do světa

Mt 28,18–20

Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“

12. Ježíš vystupuje do nebe

Sk 1,9

Po těch slovech byl před jejich zraky vzat vzhůru a oblak jim ho zastřel.

13. Učedníci očekávají Ducha svatého spolu s Marií

Sk 1,12.14

Potom se z hory, které se říká Olivová, vrátili do Jeruzaléma; není to daleko, jen asi kolik je dovoleno ujít v sobotu. Ti všichni se svorně a vytrvale modlili spolu se ženami, s Marií, matkou Ježíšovou, a s jeho bratry.

14. Ježíš posílá učedníkům slíbeného Ducha svatého

Sk 2,2-4

Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchr, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.

Zobrazení Cesty světla z kostela na Colle Don Bosco nedaleko od Turína (rodiště sv. Jana Boska).

Literatura

Liturgické knihy

Benedikcionál. Praha, 1994.

Český misál. Praha, 2015.

Lekcionář I, Roční cyklus A. Praha, 2005.

Lekcionář II. Kostelní Vydří, 1996.

Obřady žehnání. Kostelní Vydří, 2013.

Římský pontifikál. Kostelní Vydří, 2008.

Uvedení do křesťanského života. Praha, 1987.

Dokumenty

Příprava na velikonoční svátky a jejich slavení. Praha, 2001.

Knihy

Adam, Adolf. *Liturgický rok. Historický vývoj a současná praxe.* Praha, 1998.

Bradáč, Josef. *Posvěcení času.* Olomouc, 1992.

Ostatní

Průběh obřadů a jejich komentář je dostupný také na www.liturgie.cz/misal.

Zkratky biblických knih jsou použity podle: Lekcionář I., Praha, 2005.

Autoři fotografií

Titulní strana: Michal Klečka, projekt Člověk a víra, www.clovekavira.cz (ČaV)
Roman Albrecht, s. 20, 21, 31 (ČaV) • Dušan Kadlec, s. 7 (ČaV) • Marek Novák, s. 23 (ČaV) • Petr Macek, s. 25, 38 (ČaV) • Ivana Bužková, s. 26 (ČaV) • Milena Machálková, s. 28 (ČaV) • Dominik Polanský, s. 34 (ČaV) • Mirka Dolanská, s. 48 (ČaV) • Vojtěch Hlávka, s. 49 (ČaV) • Tomáš Cigánek, s. 51 (ČaV) • Zdeněk Poruba, s. 55 (ČaV) • Vojtěch Mucha, s. 37, 42, 47 • František Hroch (fotografie ze Svaté země), s. 4, 9, 17, 27, 29, 33 • Jakub Havlíček, s. 54.

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	2
JAK SE STANOVUJE TERMÍN VELIKONOC?	3
POSTNÍ DOBA – OBDOBÍ PŘÍPRAVY NA VELIKONOCE	4
Popeleční středa	6
Liturgické texty v době postní	8
Přijetí katechumenů mezi čekatele křtu	11
SVATÝ TÝDEN A VELIKONOČNÍ TŘÍDENÍ	12
ORIENTAČNÍ PŘEHLED SVATÉHO TÝDNE VELIKONOČNÍHO TŘÍDENÍ	14
PODROBNÝ PRŮBĚH SVATÉHO TÝDNE A VELIKONOČNÍHO TŘÍDENÍ	16
Květná neděle	16
Pondělí, úterý a středa Svatého týdne	18
Čtvrtek Svatého týdne	20
VELIKONOČNÍ TŘÍDENÍ	24
Zelený čtvrtek	24
Velký pátek	28
Bílá sobota	32
Neděle Zmrtvýchvstání Páně	34
Velikonoční vigilie	34
Mše v den slavnosti	52
VELIKONOČNÍ OKTÁV A DOBA VELIKONOČNÍ	56
Velikonoční oktáv	57
Liturgické texty v době velikonoční	60
Nanebevstoupení Páně	62
Seslání Ducha svatého	63
Vigilie	63
Mše v den slavnosti	64
Cesta světla	66
LITERATURA	70

Sestavil: P. Marek Sklenář, SDB

Konzultace: P. Radek Tichý

Grafická úprava: Martina Mončeková

Vydala: Salesiánská asociace Dona Boska, z. s.

Praha 2020 (2. upravené vydání)

www.liturgie.cz

Tyto stránky jsou oficiálním místem České biskupské konference pro zveřejňování liturgických textů. Kromě podrobného průběhu liturgie je tu možné najít celou řadu dalších dokumentů, článků a odkazů na literaturu o katolické liturgii.

Zájemci zde najdou podrobnější informace, než nabízí tento průvodce, včetně střípků z historických pramenů.